

HET DAMSPEL

Officieel orgaan van de KNDB

NOVEMBER 2006 - 98E JAARGANG NR. 5

Nina Hoekman

- NEDERLANDS KAMPIOENE
- ZILVER OP EK

pagina 3

• NK VROUWEN

pagina 3

• WERELDRECORD SIMULTAANDAMMEN VAN BERKEL

pagina 4 - 5

VERDER IN DEZE UITGAVE:

- 4000 JAAR
DAMGESCHIEDENIS
pagina 17
- WEDDEN DAT...?
pagina 21
- TRAINEN OP
EIGEN NIVEAU
pagina 31

HET DAMSPEL

officieel orgaan van de KNDB

**98e jaargang nr. 6
november 2006****Oplage**

8000 exemplaren

RedactieAstrid van der Stelt
Molenweg 58
6871 CX Renkum
06-47818104
hetdamspel@kndb.nl**Vaste medewerkers**Leo Aliar, Johan
Bastiaannet, Hanco Elen-
baas, Fred Ivens, Ton
Sijbrands, Johan Krajen-
brink, Gep Leeftang,
Alex Mathijssen, Wim
van Mourik, Leen de
Rooij, Harry de Waard,
Marten Walinga.**Bonds bureau/
Redactieadres**Bondsdirecteur:
Theo Stoverinck
Dorpstraat 43a
6991 HE Rheden
Postbus 100
6990 AC Rheden
026-4952309 (ook fax)
026-4954198
(ledenadministratie)
bonds bureau@kndb.nl
Postbank 140731
Rabobank 16.11.61.588
t.n.v. Penningmeester
KNDB
Post voor het bestuur
via het Bonds bureau**Abonnement**€ 14,95 per jaar.
Het Damspel wordt
onder alle leden van
de KNDB verspreid.
Abonnees zijn lid van
de KNDB.
For subscription ratesabroad please contact
bonds bureau@kndb.nl
Pour les tarifs d'abonne-
ments à l'étranger
veuillez contacter
bonds bureau@kndb.nl
Het Damspel is ook
verkrijgbaar in braille.
Voor informatie: CBB,
0341-565477**Bonds bureau FMJD**Orteliusstraat 147/hs
1057 AX Amsterdam
020-6167402**WCDA**G.J. van der Werff,
Burg. Bickerstraat 53
1111 CA Diemen
020-6994090**Damas**A. Bode
Gaastlaan 61
8304 JE Emmeloord
0527-615828**Kring voor
Damproblematiek**Krijn Hemminga
Saltschhof 2013
6604 ER Wijchen
024-3230016
krijnh@gmail.com**NVGD**M. Zandbergen
Fluessen 38
8032 MK Zwolle
038-4551978**Vormgeving**

Graficelly, Reeuwijk

Druk

BDU, Barneveld

VAN DE REDACTIE...*In dit laatste damspel van het jaar aandacht voor twee toppers: Nina Hoekman en Anton van Berkel. Nina werd overtuigend Nederlands kampioene en pakte het zilver op het Europees Kampioenschap voor vrouwen. Van Berkel wist het wereldrecord simultaandammen van Jannes van der Wal af te pakken door het succesvol op te nemen tegen 249 tegenstanders. Grote klasse!**Het Damspel verwelkomt Marten Walinga, die de rubriek Fries dammen overneemt van zijn vader Hiele Walinga. Hiele bedankt voor je jarenlange inzet!**Nieuw in dit nummer is de bestuurscolumn. Bestuursleden zullen om beurten deze column voor hun rekening nemen. Voorzitter Haitze Meurs verzorgt vanzelfsprekend de eerste.**Verder: vierduizend jaar geschiedenis van het dammen, een levend damspel, een damsudoku, en dammen in Wedden dat...?**Lees snel verder!**Astrid van der Stelt
redactrice Het Damspel***INHOUD**

PAGINA 4

PAGINA 6-7

PAGINA 8

PAGINA 21

Toernooien

Wereldrecord simultaandammen	4
EK Bovec	9
NK vrouwen	3
Johan Haijinks afscheidstoernooi	8

Rubrieken

Ivens	6
Vuurwerk	12
Fries dammen	15
Sijbrands	18
Kijkjes in de damwereld	20
Problematiek	22
Internationaal damnieuws	23
Eindspel	26
Leeftang	27
Zetje schrap (Voor de beginner)	28
Gelijk of ongelijk	30
Curiosa	34
Panorama	35

Overige

Damwartaal 2	11
Topsport en talentontwikkeling	12
Arbitersopleiding	12
Kerststopwedstrijd	13
Column stropdas	13
SSS 100 jaar	15
Vierduizend jaar dammen	16
Levend damspel	21
Van het bestuur	24
Bestuurscolumn	25
Thaise straatdammers	29
Damsudoku	29
Simultaan Sjtsjogoljew	30
Dammentor	31
DamZ!	32
Damkalender	33
Strategiecompas	33

*Inleverdatum kopij volgend nummer:***13 JANUARI 2007***Uw toernooi in Het Damspel?
Neem contact op met de redactie.*

(sponsor)

WK DAMMEN 2007
hardenbergDeze full colour editie van 'Het Damspel' wordt mede mogelijk
gemaakt door Wildkamp BV, hoofdsponsor van het
WK Dammen 2007 in Hardenberg. Wildkamp is
Nederland's breedst gesorteerde distributeur van
kunststofleidingsystemen, -componenten en technische artikelen.

Vijfde Nederlandse titel voor Nina Hoekman

FOTO: HENK VAN DE LEUR

DOOR GERT VAN WILLIGEN

Damcombinatie Zaanstreek viert binnenkort het 100-jarig jubileum van het georganiseerde dammen in de Zaanstreek en het Boko biljart- en denksportcentrum in Zaandam wilde graag eens gastheer zijn van een groot damevenement. Dat zij elkaar vonden in de organisatie van het Nederlands Kampioenschap dammen voor vrouwen was een bewuste keus: in Barbara Graas, 5-voudig kampioen en al 31 keer eerder deelnemer, hadden ze meteen een lokale troef in handen. Met sponsors als Berk Accountants, de Rabobank, Prismaat makelaars, Hiltex en de gemeente Zaanstad was er voldoende financiële basis; Frank Teer, vroeger damestrainer en lid van DC Zaanstreek, was de eerste keus als arbiter. De spelers overnachtten in het Golden Tulip hotel in Zaandam en reden elke dag op fietsen van Fietspoint Pieters heen en weer naar de speelzaal.

< Opening >

Wethouder Corrie Noom verrichtte op 29 oktober de openingszet en NOC/NSF-voorzitter Erica Terpstra reikte op 5 november de prijzen uit in de door Den Daas

Bloemsierkunst ingerichte speelzaal. De organisatie had deze dagen expres op een zondag gepland om meer publiek te trekken en dat pakte goed uit: de zaal zat lekker vol. Het gevolg was wel dat de spelers eenmaal twee partijen op één dag moesten spelen maar daar hadden de meesten weinig moeite mee. Drastische maatregelen zoals bij het NK algemeen in Culemborg in april (13 partijen in 9 dagen en een afwijkend speeltempo) bleven hun gelukkig bespaard.

< Favoriet >

Nina Hoekman maakte haar favorietenrol helemaal waar en werd voor de vijfde keer kampioen. Ze stond Vitalia Doumesh een remise toe en won al haar andere partijen. In de opening konden de meeste tegenstanders nog wel meekomen, maar in het middenspel stelde Nina hen voor zoveel problemen dat ze de draad kwijtraakten. Vitalia Doumesh haalde net als vorig jaar een tweede plaats; Jorien Alink eindigde op de derde plaats en werd daardoor kandidaat meester. Barbara Graas begon slecht met twee nederlagen maar klom uiteindelijk toch naar de vierde

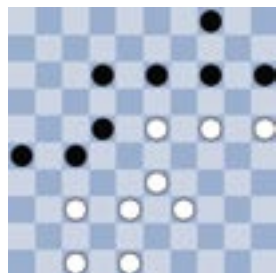

plaats en plaatste zich daardoor direct voor de finale van volgend jaar. Laura Andriessen, ingevalen voor Tanja Chub, en Irene Stegeman debuteerden prima met 8 punten en routinier Iepie Poepjes (al 24 keer deelnemer) liet zien niet onder te doen voor de aanstormende jeugd. Astrid van der Stelt was in vergelijking met vorig jaar flink vooruitgegaan (toen 3 punten, nu 8) en kreeg bij de prijsuitreiking een eervolle vermelding voor de combinatie waarmee ze Sarah Rijgersberg (vorig jaar nog derde maar nu hopeloos uit vorm) verraste. De derde debutant, Alexandra Betting, bleef een beetje achter bij

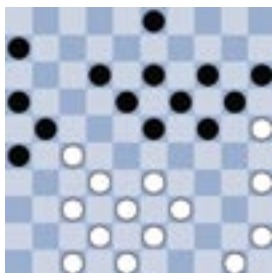
de middenmoot maar imponeerde met haar ondernemende speelstijl en bracht de organisatie eenmaal in problemen met een onreglementaire zet. Door de partij in tweeën te knippen kon op de toernooiwebsite www.nkvrouwen2006.nl toch de hele partij weergegeven worden.

< Live partijen >

De website trok de hele week permanent tientallen bezoekers, die de partijen min of meer 'live' konden volgen. Op die site verscheen elke dag een rondoverslag met summier technisch commentaar; hieronder staan diagrammen van enkele markante momenten.

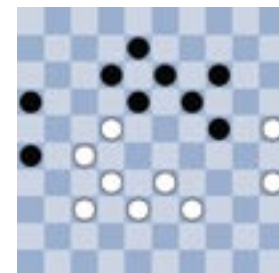
1) Ronde 6, Sarah Rijgersberg - Astrid van der Stelt: In een vrijwel hopeloze stand en met een schijf minder speelde Astrid van der Stelt 12-17. Sarah Rijgersberg zag de dreiging niet en speelde 48-42. Met 26-31, 37x26 14-20, 25x14 4-9, 14x3 13-19, 3x32 19x48 nam zwart een dam, die nog won ook.

2) Ronde 1, Astrid van der Stelt - Irene Stegeman: Ook het mooiste gemiste zetje kwam op naam van Astrid. Na 8-12? kwam Irene Stegeman goed weg, want met 35-30 24x35, 45-40 35x44, 27-22 18x27, 37-31 26x28, 33x31 44x33, 38x7 had Astrid kunnen doorbreken.

JORIEN ALINK, NINA HOEKMAN EN VITALIA DOUMESH

3) Ronde 4, Iepie Poepjes - Nina Hoekman: Nina Hoekman speelde hier 43..19-23, de zet die de meeste praktische kansen geeft. Wit (Iepie Poepjes) kan fraai remise maken met 33-28 14-19, 22-17 12x21, 39-34 omdat er na 24-30 een naslag in zit. Iepie vond deze variant niet, had ook weinig vertrouwen in meteen 44.39-34 omdat zwart dan met 24-30 en 23-28 naar een voordelig eindspel afwikkelt en speelde daarom 44. 22-17 12x21 45. 39-34 maar dat was na 8-12 snel uit.

Eindstand	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Pt
1 Nina Hoekman	•	1	2	2	2	2	2	2	2	2	17
2 Vitalia Doumesh	1	•	1	1	1	2	1	1	2	2	12
3 Jorien Alink	0	1	•	2	2	1	1	2	0	2	11
4 Barbara Graas	0	1	0	•	2	1	2	0	1	1	8
5 Irene Stegeman	0	1	0	0	•	2	1	1	1	2	8
6 Iepie Poepjes	0	0	1	1	0	•	1	1	2	2	8
7 Astrid van der Stelt	0	1	1	0	1	1	•	1	1	2	8
8 Laura Andriessen	0	1	0	2	1	1	1	•	1	1	8
9 Alexandra Betting	0	0	2	1	1	0	1	1	•	0	6
10 Sarah Rijgersberg	0	0	0	1	0	0	0	1	2	•	4

Anton van Berkel

de nieuwe simultaankoning

De poging van Anton van Berkel om het wereldrecord simultaandammen van Jannes van der Wal uit de boeken te schuiven draaide in ten minste drie opzichten uit in een gigantisch evenement.

DOOR PAUL OLDE HANHOF

Om te beginnen was er het reusachtige aantal van 249 tegenstanders dat op 2 september, even na tien uur 's ochtends, in de sport-zaal van partycentrum Hercules te Diessen (Noord-Brabant) gereed zat om de confrontatie met van Berkel aan te gaan. Voor de duidelijkheid; 226 tegenstanders zou voor van Berkel hebben volstaan aangezien van der Wal in 1984 het record op 225 tegenstanders had bepaald. Hoe meer hoe beter, lijkt van Berkel gedacht te hebben.

Dan was er de niet te voorziene tijdsduur die de simultaan met zich mee zou brengen. Uiteindelijk zou na de werkelijk start om 10.32 de laatste partij pas even voor zes uur in de ochtend van 3 september remise worden gegeven. Een totaal tijdsbestek van, zo goed als, 19,5 uur derhalve. Bijna bovenmenselijk voor een simultaangever.

< Score >

En dan, waar het allemaal tenslotte om ging, voltooide van Berkel zijn missie succesvol door

met een score van 405 punten uit 249 partijen op een percentage van 81,3 te finishen, daar waar minimaal 80 % vereist was. Het ging uiterst moeizaam, een marge van 1,3 % ofwel 6 wedstrijdpunten is akelig krap, maar de prestatie die Anton van Berkel heeft geleverd is er desondanks één van een ongekennde hoogte.

De damwereld heeft een nieuwe simultaankoning. Een koning heeft zijn leger nodig om een slag te winnen en op 2 (én 3) september was ik gaarne bereid om deel uit te maken van dit leger dammers dat er evenwel tegelijkertijd op uit was om voor eigen glorie de koning een kopje kleiner te maken. Hoe paradoxaal, maar het koningsschap moet nu eenmaal verdiend worden.

De zaal vulde zich traag, er was een grote buitenring en een binnenring, al scheen iedereen iets over tien netjes op zijn zelfgekozen plek te hebben plaatsgenomen. Op het moment dat Anton van Berkel aan zijn urenlange reis langs de borden was begonnen drong het pas echt tot me door welk een immens karwei hem te wachten stond. Zo'n massa mensen zat

er immers nog nooit eerder bijeen tijdens een damsimultaan.

< Ontspannen Van Berkel >

Een in de beginfase ontspannen ogend en kwiek langs de borden marcherende van Berkel wist tot 48-0 de 100 % score vast te houden, hierbij wellicht veel huisdammers als slachtoffer, toen pas de eerste nederlaag viel. Via 48-2, 66-2 (15.15), 88-4 en een lopend buffet met keuze uit macaroni, chili con carne en lasagna werd de score tot de ingelaste pauze bepaald op 140-14. In procenten schommelde het langdurig rond een acceptabele 92 % maar het tempo leek nogal laag te liggen. De avonduren waren inmiddels aangebroken.

Soms gebeurde er meer dan een half uur niets, o.a. door het besluit van van Berkel om af en toe de binnenring twee keer achter elkaar onder handen te nemen. Dit om de huisdammers die daar vooral zaten, eerder tot overgave te dwingen. Bovendien werden er hier en daar partijen in een keer uitgespeeld bij spelers die er geen nachtwerk van wilden of konden maken. Zo liep de score tegen het middernachte-

lijk uur gestaag op naar 201-17 en 273-31. Het percentage zakte echter tot onder de 90 % en deze daling zou zich langzaam doorzetten tot diep in de nacht. En begon er bij menig een twijfel te rijzen of de 80 % wel gehaald zou worden...

< Nacht >

In mijn eigen partij was er een voor mij voordelige 7 om 7 ontstaan, een stand die ik in de bondscompetitie zeker zou doorspelen. Maar het was kwart voor één in de nacht en het is niet alleen de simultaangever die na 14 uur dammen met vermoeidheid te kampen heeft, kan ik je verzekeren. Het leek me derhalve het geschikte moment om remise aan te bieden wat door van Berkel onmiddellijk werd beklonken.

Wat het scoreverloop in de kleine uurtjes betreft, van 303-39 (= 89 %), 328-64 (= 84 %), 356-78 (= 82 %), 376-82 (= 82 %) kwam tenslotte na de laatste partij de eindstand op 397-93 (=81,0 %) uit. Wacht even, zal de oplettende lezer nu denken, bovenaan dit artikel staat toch duidelijk vermeld dat de eindscore 405-93 was? Inderdaad, gemakshalve heb ik de officiële uitslag aangehouden zoals die te lezen was op Teletekst, in de Stentor en op de KNDB-website (al kan ik daar geen uitslag vinden, wel het aantal van 249 partijen). Na de laatste partij was de stand toch écht 397-93 (245 partijen dus), waarna er onduidelijkheid ontstond over de vier ontbrekende partijen. Wellicht hadden vier deelnemers hun uitslag niet doorgegeven, of was de stand niet goed bijgehouden?

Hoe dan ook, na de felicitaties aan van Berkel, omstreeks 6.00, vertrok ik huiswaarts, en zijn er later 4 winstpartijen van van Berkel aan de eindscore bijgeboekt; 405-93 dus.

(advertentie)

Traditionalist Ton Sijbrands: eeuwigheidswaarde-bij-leven

DOOR FRED IVENS

Ik was erbij toen Ton Sijbrands eind 1999 zijn vijftigste verjaardag vierde. Ton op zijn beurt was bereid erbij te zijn toen ik in 2004 na 45 jaar afscheid nam van RDG/ DIO. Hij betekent niet alleen als dammer maar ook als mens een beetje meer voor mij. Samen hebben we een aantal keren lief en leed meegemaakt, niet alleen op het dambord maar ook daarbuiten. Dat schept een band.

Ik ben het persoonlijk niet altijd met de Maestro uit Muiden eens, maar ga er wel vóór liggen als iemand hem om z'n ijzeren principes probeert onderuit te halen. Persoonlijk heb ik niet zo veel moeite om een plasje te produceren als de vliegende dopingcontrole dat van mij vereist (hoewel: ik slik wel verboden bètablokkers) en ik ben een gekend voorstander van de Delftse telling. Voor de traditionalist Ton zijn dit gruwelen ten top. Vandaar dat we hem in persoonlijke wedstrijden niet meer zullen terugzien en hij zich voornamelijk terugtrekt in de beslotenheid van de studeerkamer. Waarin hij ongetwijfeld ook heel wat moois zal afscheiden, zoals hij dat ook in de periode 1973-1988 (boeken over Baba Sy en Andreiko!) heeft gedaan.

Ik was erbij toen de 12-jarige blonde krullenbol Tonny Sijbrands (met jasje en vlinderdas) rond de jaarwisseling 1961-1962 op het Lucas Bolstoernooi de zetten voor de analfabeet Baba Sy noteerde. Hij speelde toen nog niet in het eerste tiental van de roemruchte topclub Gezellig Samenzijn (thans VAD) en was tijdens een clubcompetitiewedstrijd tegen RDG bereid om voor mij een pakje sigaretten te kopen. Het kostte me wel een cola, want ja, als profdammer-in-spe...

Ik was erbij toen Tonny (13) ruim een jaar later in Amsterdam het G5-jubileum(jeugd)-toernooi won (zie foto 1). Hij speelde in de

laatste ronde met succes op remise tegen mij en bleef daardoor twee punten voor op het stukken oudere trio Ivens, Schotanus en Van Westerloo.

Een andere Ivens (vader Aad, op foto 2 zittend tweede van rechts) was er indatzelfde jaar bij op het tweede Brinta-toernooi in Hoogezand-Sappemeer. Boven Mansour Kouaté, Hugo Verpoest en Baba Sy (zittend v.l.n.r.) zien we o.a. Lex Mulder, Geert van Dijk, Pieter Bergsma en Jan Dallinga. In het midden (met vlinderdasje!) Tonny Sijbrands met naast hem de tienjarige Harmpje Wiersma en nog iets verder naar rechts staat ook Andreas Kuyken nog jong te wezen. Ik was erbij toen de zeventienjarige Ton in 1967 z'n eerste – van in totaal zes- nationale titels veroverde. Hij onttroonde Piet Roozenburg, terwijl Harm Wiersma als derde eindigde. Samen met mijn toenmalige collega Rob Ammerlaan van de Haagsche Courant maakten we toen een grote reportage van de partij Sijbrands-Wiersma met als kop 'Tienertitanenstrijd'.

Mijn vader was er ook in 1969 bij op het NAKS-toernooi in Paramaribo (zie foto 3). Wie zijn klassieken kent roept dan meteen Sijbrands-Sheoratan, die ooverdovende openingsslagzet: 1. 32-28 18-23 2. 38-32 12-18 3. 31-27 7-12 4. 43-38 17-22 5. 28x17 11x31 6. 36x27 12-17 7. 33-28 17-21 8. 38-33 8-12 9. 42-38 20-24 10. 34-30 14-20 11. 39-34

20-25? en nu 27-22 33-29 44-39 41-37 39-33 met dam en vervolgens schijfwinst!!

Ik heb tussen al mijn damparaferalia nog steeds een spandoek van een meter of vijf liggen met als opschrift 'Welkom Sijbrands en Ivens' (of was het andersom?) dat aan de gevel van het luxueuze Torarica Hotel was opgehangen.

Echt geweldig vind ik die foto (4) met Andries Andreiko, dé grote tegenstrever in de jaren zestig/zeventig, totdat de Reus uit Riga in 1975 tijdens een dronkenmansruzie in een café in Riga het leven liet. De Sijbrands op die foto liep toen nog rond met een speldje 'sexual freedom' op zijn (rode) trui. Tonny werd Ton, was ook nog Kabouter van Oranje-Vrijstaat in de provotijd en liet mij tijdens een interview optekenen dat 'Als er een God bestaat, moet dat Bach zijn'. Ton speelde in die tijd actief (klassieke) gitaar. Ik heb nog een elpee van boogiewoogie-pianist Jaap Dekker in mijn bezit waarop Ton 'Chicago Blues' vertolt. Wie goed luistert hoort hem op een gegeven moment zachtjes lachen. Foto 5 spreekt voor zichzelf en is ook illustratief. Want in die tijd waren we niet alleen jong en knap (nu alleen nog knap) maar we zopen ook wat af. Wat dat betreft is Marino Barkel te laat geboren. Hier brengt de 'ouwe Vis' Ton (20) en mij in het bekende Honselersdijkse etablissement café Bij 't Hof het zoveelste biertje voordat we aan de herkamp om de Westlandse sneldamtitel beginnen. Ton had uiteraard nog de meest vaste hand.

4

5

6

Foto 6 is een onderonsje met de vermaarde schaker Jan-Hein Donner tijdens opnamen voor de Teleaccursus Dammen voor beginners. Dat was in 1973 het jaar van Sijbrands-Andreiko (22-18), de door mijn vader georganiseerde 'match van de eeuw' in het Haagse Congresgebouw, door enkele 'azijnpissers' (citaat: Aad Ivens) echter gedegradeerd tot 'match van de eeuw'. Ton stond al snel twee punten voor (en zou bij gelijke aankomst zijn wereldtitel behouden), Andreiko moest komen maar kwam niet. Ton hoefde dus niet zonnig en deed het ook niet. Om h m dat te verwijten is natuurlijk klinklare nonsens. Gekwetst en onbegrepen verliet Ton de (inter)nationale damarena om er pas in 1988 – met meteen een nationale titel in terug te keren.

Ton was ook niet te beroerd om in 1989 het afscheid van mijn vader uit de wedstrijdamrena meerdere luister bij te zetten in de wedstrijd oud-RDG tegen het toenmalige

RDG/DIO. Hij zat aan bord één tegen 'de oude Ivens' mits hij er een echte partij van mocht maken. Op de foto (7): 'de oude glorie' met v.l.n.r. Waldo Aliar, Sallie de Jong, Ton Sijbrands, Francis Tholel, Arie Bom, Frans van de Velde, erevoorzitter Peter Vink, Cees Varkevisser en Krijn Toet. Zittend: Aad Ivens.

Ik was er niet bij bij zijn vermaarde blind ances. Ook miste ik zijn eerste wereldtitel in 1972 in Hengelo. Wel rouwde ik in 1989 mee toen Ton in Amersfoort in zijn twintigste partij tegen Alexe  Tsjizjov op de 49ste zet 9-14 speelde, terwijl het voor de hand liggende 39-43 hem een derde wereldtitel had opgeleverd. Een waar Shakespeare-drama. Ook zag ik drie jaar geleden op het WK in Zwartsluis weer eens de 'oude' Sijbrands nadat zijn voor mij onbegrijpelijke nederlaag tegen Georgiev. Kennelijk was de ban gebroken, kon de handrem eraf en genoot ik met meer dan volle teugen van in het

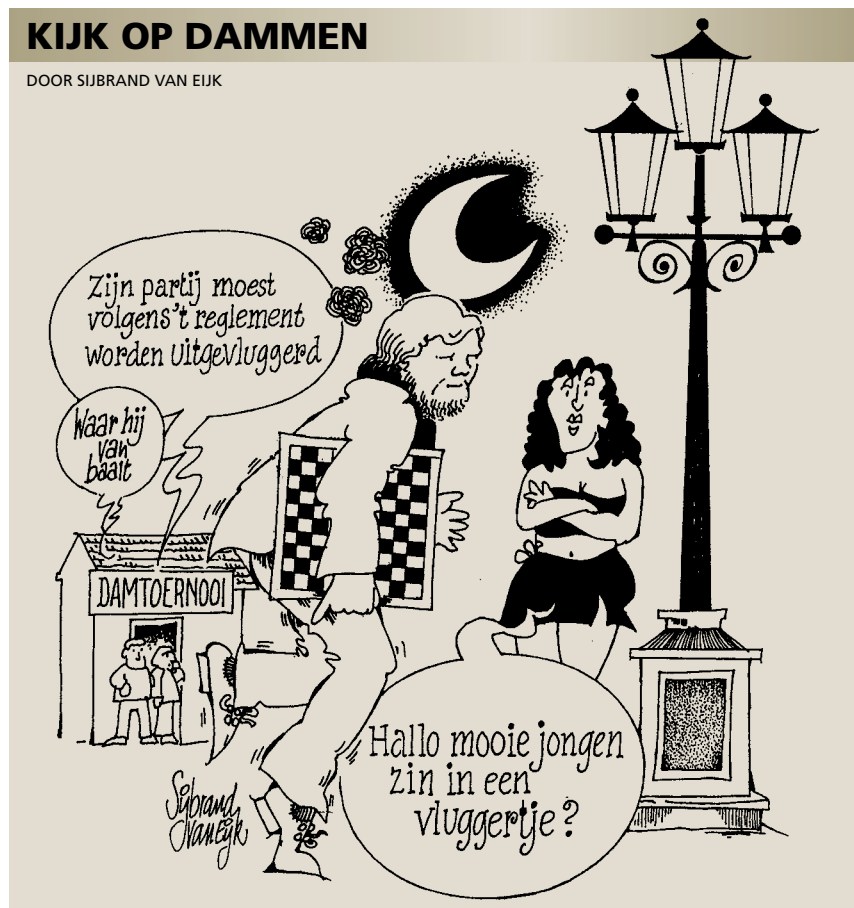

7

bijzonder zijn kunststukje tegen Veytsman. Ik moest toen terugdenken aan wat ik eens in de jaren tachtig over hem schreef: 'Het volmaakte dammen bestaat niet en zal ook nooit bestaan. Maar als er iemand het volmaakte dammen heeft benaderd dan is dat wel Ton Sijbrands geweest'. Met die eeuwigheidswaarde-bij-leven zullen we het dus moeten doen.

KIJK OP DAMMEN

DOOR SIJBRAND VAN EIJK

SIJBRANDS BEËINDIGT CARRIÈRE ALS WEDSTRIJDSPELER

Op zijn weblog bij 'De Volkskrant' meldde Ton Sijbrands dat hij een punt zet achter zijn carrière als wedstrijdspeler. Aanleiding voor dit besluit vormde zijn uitnodiging voor het WK 2007 in Hardenberg. In dit toernooi is evenals in het WK 2005 een drietal regels van kracht dat voor Sijbrands in meer of mindere mate onacceptabel is. Sijbrands' bezwaren betreffen de mogelijkheid tot dopingcontrole, het hanteren van plus- en minremises als beslisl egel bij gelijk eindigen en het in versneld tempo uitspelen van partijen die langer dan zes uur duren.

Sijbrands' retraite als wedstrijdspeler is een mijlpaal in de geschiedenis van de damwereld en daarmee de dambond. Hoewel de verdienste van Ton Sijbrands met zijn vele analyses, rubrieken, boeken en natuurlijk blind simultaan records veel verder reikt dan louter zijn wedstrijdprestaties, volstaan we hier met de geweldige herinnering aan zijn twee wereldtitels, vier Europese titels en zes Nederlandse titels.

Johan Haijinks Afscheidstoernooi

Op zaterdag 23 september nam de KNDB officieel afscheid van bondsdirecteur Johan Haijink. In het IJssel-paviljoen in Zutphen organiseerde het bestuur van de KNDB een sneldamtoernooi en aansluitend een receptie. Het sneldamtoernooi, waaraan 62 mensen deelnamen, werd gewonnen door Anton van Berkel. De receptie werd druk bezocht. Oud-bestuursleden, oud-collega's en veel andere dammers, maar ook vertegenwoordigers van andere bonden en NOC*NSF, kwamen Johan de hand drukken. Johan kreeg onder meer een reis naar Wenen aangeboden.

Top tien en prijswinnaars:

Pl. Naam	pt		
1 Anton van Berkel	13	10 Rob Hendriks	10
2 Arjen de Mooij	12	10 Wytse Sytsma	10
3 Wim Bremmer	11	10 Frank Teer	10
4 Harry de Waard	11	11 Arie de Bruijn	9
5 Aart Walraven	10	21 Kees Rijk	8
6 Bart Stegeman	10	31 Johan Haijink	7
7 Wim van der Kooij	10	41 Albert Haijink	6
		51 André van der Horst	5
		61 Marten Bruinsma	3

ALEXANDER SCHWARZMAN, ALEXANDER GEORGIEV EN GUNTIS VALNERIS

NINA HOEKMAN, DARYA TKACHENKO EN TAMARA TANSYKKUZHINA

ALEXANDER GEORGIEV EUROPEES KAMPIOEN

Bij de mannen was het Alexander Georgiev die op het hoogste podium stond in Bovec (Slovenië). Alexander Schwarzman en Guntis Valneris hadden evenveel punten als de Europees kampioen, maar Georgiev had een betere tegenstanderrating.

De beste Nederlanders, Alexander Baljakin (vijfde) en Kees Thijssen (zevende), hadden één punt te kort voor een podiumplaats. Zij eindigden met negen anderen op dertien punten. Baljakin speelde in de laatste ronde remise tegen Georgiev. Thijssen remiseerde eveneens met Schwarzman. Het EK kende een open inschrijving, waardoor er in totaal 94 spelers meededen. Daarvan was een groot gedeelte Nederlander.

DEBUTANTE MEI-JHI WU

NEDERLANDS KAMPIOEN
KEES THIJSSEN

Europees Kampioenschap 2006 in Bovec Slovenië - Eindstand na 10 ronden

Pl.	Naam	Titel	Land	Ptn
1	Alexander Georgiev	GMI	Rusland	14
2	Alexander Schwarzman	GMI	Rusland	14
3	Guntis Valneris	GMI	Letland	14
4	Mark Podolskij	GMI	Duitsland	13
5	Alexander Baljakin	GMI	Nederland	13
6	Alexei Chizhov	GMI	Rusland	13
7	Kees Thijssen	GMI	Nederland	13
8	Vladimir Milshin	GMI	Rusland	13
9	Arnaud Cordier	GMI	Frankrijk	13
10	Andrej Kalmakov	GMI	Rusland	13
18	Paul Nitsch	MI	Nederland	12
21	Dirk van Schaik jr		Nederland	12
24	Marino Barkel	MF	Nederland	12
25	Auke Scholma	GMI	Nederland	12
27	Pim Meurs		Nederland	12
30	Jos Stokkel	GMI	Nederland	11
31	Ron Heusdens	GMI	Nederland	11
34	Erik van de Weerdhof		Nederland	11
35	Boudewijn Derkx	MF	Nederland	11
37	Dik de Voogd		Nederland	11
41	Sven Winkel	MI	Nederland	11
45	Wouter Ludwig		Nederland	10
48	Danny Slotboom		Nederland	10
52	Wouter van Beek		Nederland	10
56	Peter van der Stap		Nederland	10
58	Reinier Stortelder		Nederland	10
59	Gertjan Kolste		Nederland	10
60	Sjoerd ten Brinke		Nederland	10
61	Pieter Steijlen		Nederland	9
62	Jochem Zweerink		Nederland	9
63	Roel Boomstra		Nederland	9
70	Evert M. Wiskerke		Nederland	9
71	Robert-Jan van den Akker		Nederland	8
75	Theo Meurs		Nederland	8
77	Derk Jan Riesthuis		Nederland	8
85	Sjuul Verheij		Nederland	7
86	Thijs Spreen Brouwer		Nederland	7
88	Marten Stortelder		Nederland	6

NINA HOEKMAN ZILVER OP EUROPEES KAMPIOENSCHAP

Tijdens het Europees Kampioenschap Vrouwen in Slovenië heeft Nina Hoekman een zilveren medaille behaald. In de laatste ronde won ze tegen Vitalia Doumesh en werd daardoor ongedeeld tweede. Doumesh had aan remise genoeg gehad voor een plaats op het WK. Nu eindigde ze met tien punten op de negende plaats en was een WK-plaats niet voor haar weggelegd.

Darya Tkachenko had in de laatste ronde genoeg aan een gelijkspel tegen Marfa Danilova om opnieuw Europees kampioene te worden. Met dertien punten bleef ze Hoekman één punt voor. Zes vrouwen eindigden met elf punten op de derde plaats. Tamara Tansykkuzhina had van hen de beste tegenstanderrating.

Mei-Jhi Wu debuteerde goed op het EK vrouwen en behaalde een plus één score. Hiermee eindigde ze, net als Doumesh, op de gedeeld negende plaats. Naar aanleiding van een lagere tegenstanderrating werd ze twaalfde. Iepie Poepjes en Sarah Rijgersberg eindigden samen op de 23e plaats.

Eindstand EK vrouwen 2006 Bovec Slovenië

Pl	Naam	Titel	Land	Ptn
1	Darya Tkachenko	GMI	Oekraïne	13
2	Nina Hoekman	GMI	Nederland	12
3	Tamara Tansykkuzhina	GMI	Rusland	11
4	Olga Balthazi	GMI	Oekraïne	11
5	Marfa Danilova		Rusland	11
6	Elena Milshina	MI	Rusland	11
7	Zoja Golubieva	GMI	Letland	11
8	Ziwillie Ringeliene	GMI	Litouwen	11
9	Vitalia Doumesh	MI	Nederland	10
10	Matrena Nogovitsyna		Rusland	10
12	Mei-Jhi Wu		Nederland	10
23	Iepie Poepjes	MF	Nederland	9
24	Sarah Rijgersberg		Nederland	9

DAMWARTAAL 2

MIJMERINGEN ROND DE WARRIGE WERELD DER DAMTERMINOLOGIE

Taal is afspraak of what's in a name?

DOOR CEES TEEUWEN

Hond, chien, dog, Hund: steeds wordt dat blaf-fende, pissende, poepende en haren rondstrooiende beest op 4 poten bedoeld dat men ook wel huisdier noemt. Al is het woord anders, als je tot de taalgroep hoort begrijp je wat er bedoeld wordt; een Franse chien is hetzelfde beest als een Engelse dog of een Duitse Hund.

< Omslachtig >

En zo ook kregen beoefenaars van ons edele spel in het verleden behoefte aan woorden om met elkaar te praten over een dampartij. Stel je eens voor dat je steeds moet zeggen: "Ik had met wit aan de rechterkant van het bord schijven op 30, 34, 35, 40 en 45 terwijl mijn tegenstander schijven had op 25, 24 en 19, ik stond aan die kant vast." Een dampartij zou nog uren langer duren! Dit is veel te omslachtig; daar bedacht men dus het damwoord Korte-vleugelopsluiting of nog korter KVO voor. Elke dammer begrijpt nu wat je bedoelt en krijgt zelfs op zijn netvlies een beeld van de stand.

"Logisch", hoor ik nu mompelen, maar zo "logisch" is het niet. Taal is een kwestie van afspraak, want wat is er mis met "rechterand opsluiting", of "rechterkant opsluiting", of "rechterflankopsluiting" of "veld 30 opsluiting" of "vast blok rechts" of "rechts immobiel". Elke term is bruikbaar, je had het zelfs "fruts" of "gnork" kunnen noemen als iedereen daarmee dan maar dezelfde

schijvenopstelling bedoelt. Zo begrijpt de ene dammer de andere en kan er over het spel gesproken en geschreven worden.

< Vakjargon >

Nu kies je voor je vakjargon zoveel mogelijk woorden uit de "gewone taal", bestaande woorden die de lading (soms met enige fantasie) dekken. Daarom spreken we van "lange lijn" (en geen "linkerlijn"), "velden" (en geen "vierkanten"), "schijven" (en geen "stenen") een woord waaraan je het niet-damvolk herkent). De termen tussen haakjes zijn goede, bruikbare woorden, maar ze hebben het in de damtaal niet gehaald. Het was een "klassieke partij", een "Hollandse opening", iedere dammer ziet nu een spelbeeld voor zich. Het "klassieke" heeft echter niets met zuilen en tempels te maken, het "Hollandse" niets met kaas, klompen en molens. Een kwestie van afspraak dat we iets specifiek in het damspel zo noemen.

< Coup >

Soms worden termen aan een andere taal ontleend. Terwijl een normaal mens bij een "coup" direct aan de kapper denkt of een enorme bak ijs voor zich ziet, denkt de dammer direct aan slagzetten. Je kunt het je nu niet meer voorstellen, maar in het begin van de vorige eeuw werd er in Frankrijk gedamd en zelfs goed gedamd. Uit die tijd stammen de coup Raichenbach, de coup Napoleon enz. Termen die in damland nog steeds gangbaar zijn. Is het

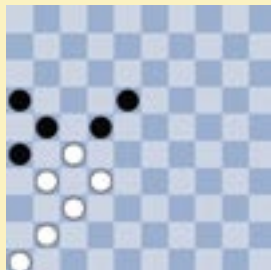

Diagram 1

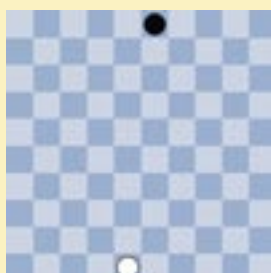

Diagram 2

historisch besef of geeft dit Frans ons platte spel soms extra status?

< Naamloos skelet >

Soms ook zijn er leemten in onze damtaal. Zo schreef T. Sijbrands in 1979(!) in DB nr. 53/54 over de bovenstaande schijvenopstelling (diagram 1) die hij, bij gebrek aan een goede benaming maar "naamloos skelet" noemde. Nu ruim 25 jaar later is dat nog zo, want ik ben nooit een andere term voor deze opstelling tegengekomen. Zo zijn er wel meer regelmatig voorkomende schijvenopstellingen waaraan geen naam verbonden is.

< Kroonschijf >

Soms verouderen termen, maar blijven ze wel bruikbaar: de naam kroonschijf (schijf 48 of 3) stamt uit de tijd dat men dit de belangrijkste schijf van

COUP NAPOLEON...?

de onderste rij vond. De koning onder de basisschijven. Ik weet nog hoe mijn eerste leermeesters erop hamerden dat deze schijf zo belangrijk was dat hij nooit in de opening opgespeeld mocht worden en later in de partij slechts in uiterste nood. Ze hadden gelijk, want ze speelden uitsluitend klassieke partijen en wilden dat jij dit ook deed. En die kroonschijven hebben geleid tot het kroonschijvenmotief: wit aan zet wint, of wie aan zet is wint. Later leerde ik het flankspel kennen en daar had die kroonschijf weinig waarde en bleken ineens de schijven 47, 49 of 2 en 4 de kroonschijven van dit speltype te zijn. Er is echter nooit een naam voor bedacht. Een ideeetje: schijf 48, 3 noemen we voortaan koningsschijf en de schijven 47, 49, 2, 4 koninginneschijf. Aardig, maar het zal het in de praktijk wel nooit halen. Taal en zeker damtaal verandert niet op commando.

Huiswerk: leidt deze nieuwe benaming (koninginneschijf) ook tot een nieuw motief? Geldt hier wit aan zet wint, zwart aan zet wint. Of is het altijd remise en kunnen we het motief in de prullenbak gooien?

Diagram 3

TOPSPORT EN TALENTONTWIKKELING IN 2006

DOOR JOHAN KRAJENBRINK

Graag wil ik regelmatig schrijven over onze topsport en onze talentontwikkeling.

TALENTONTWIKKELING

Veel wordt anders bij talentontwikkeling. NOC&NSF heeft een zogenaamd MASTER-PLAN gemaakt in de hoop een grote stap voorwaarts te zetten. Gevolg voor de sportbonden is ondermeer dat talentontwikkeling gecertificeerd moet worden door een bedrijf, Valkenbosch, die dat ook doet bij betaald voetbal organisaties.

Eerst moest iedere bond door een programma-toets: het belangrijkste onderdeel daarbij was dat je moet aantonen dat de zogenaamde senioren -1, bij ons de junioren, een jaarprogramma hebben van minimaal 50 dagen. Dat viel nog niet mee om dat aantal dagen te halen. Uiteindelijk werd beoordeeld dat wereldkampioen Pim Meurs een jaarprogramma heeft van 72,5 dag en topjunioren als Klaas-Hendrik Leijenaar, Martijn Rentmeester en Daniël Merkus wat minder. We hebben ook het programma van Roel Boomstra opgevoerd: hij heeft voor onze begrippen een fors programma. Een teleurstelling was dat studie-uren en trainingsactiviteiten via internet helemaal (!) niet meetellen, terwijl dat voor dammen juist wezenlijk is. Vervolgens kwam op 12 oktober een consultant op bezoek om het bondsbureau om de talentontwikkeling te beoordelen op werkelijk ieder onderdeel dat je je maar bedenken kunt. Hoofdonderdelen waren: organisatie, geld, begeleiding, meerjarenopleidingsplan en het programma. Lange tijd verkeerde ik in de veronderstelling dat ik veel op papier heb. Maar goed, het kan altijd nog weer erger of beter, het is maar hoe je het bekijkt.

Op het moment dat ik dit tik weten we nog niet hoeveel sterren we zullen krijgen: 1, 2, 3, 4 of 5? Op het moment dat ik dit schrijf weet ik ook niet wat de financiële gevolgen zullen zijn voor 2007. Ik wil al wel wat voorlopige conclusies trekken:

1. Wij hebben niets voltijds: geen coördinator, geen trainer en geen coach. We zullen

moeten kijken wat we daar mee moeten. In de certificering telt dat zwaar mee. Als parttimer keek ik met de nodige jaloezie naar collega's die hier voltijds mee bezig waren, of bonden die er zelfs dure consultants voor hebben ingehuurd. Gelukkig heb ik wel hulp gekregen, en gelukkig hebben de meeste trainers en de meeste talenten wel gereageerd op mijn vragen over bijvoorbeeld school- en damdiploma's, CV's en verklaringen van school.

2. Onze toptalenten hebben een te beperkt programma onder regie van de KNDB. Regie wil zeggen: de bond betaalt mee, of de bond bepaalt mee met bijvoorbeeld het trainingsplan. Uitgangspunt zal moeten worden dat onze grootste talenten een (nog) veel groter programma moeten gaan maken: dus meer trainingen en meer wedstrijden in 2007.
3. Een groter programma voor onze grootste talenten gaat vanzelfsprekend ten koste van andere activiteiten van talentontwikkeling. Talentontwikkeling heeft de afgelopen jaren geprobeerd voor veel talenten wat te doen en ook actief te zijn in de verschillende regio's met groepjes.
4. Onze talenten en onze trainers kennen een zogenaamd Trainingsplan. Dat is vooral een jaarplan. Bij een groter programma hoort een weekprogramma en soms zelfs een dagprogramma.
5. Sommige activiteiten van talentontwikkeling werden in de certificering totaal niet meegeteld. De jaarlijkse ouderdag speelde totaal geen rol, tot mijn niet geringe teleurstelling. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat we er daarom mee moeten stoppen. Maar ik zal eerlijk zeggen dat ik wel gedacht heb: hadden we het geld van de ouderdag nu toch maar besteed aan het programma van Pim Meurs.
6. We hadden ook nog geen zogenaamd meerjarenopleidingsplan. Dat is een mond vol. Dat wil zeggen: wat is de damopleiding om een damtopper te worden? En dan helemaal beschreven per leeftijd en per onderdeel zoals tactiek/techniek/mentaliteit en ga zo maar door. Inmiddels ligt er een redelijk stuk.

TOPSPORT

1. Na twee voorbereidende bijeenkomst met Rik Keurentjes als trainer, was hij ook de coach voor de belangrijkste Nederlandse vrouwen bij het EK vrouwen 2006. Nina Hoekman haalde het resultaatdoel! Rob Clerc haalde met zijn mannen het resultaatdoel helaas niet.
2. Er valt een veel te groot gat voor talenten die uit talentontwikkeling komen. Daarom is er een nieuwe groepstraining bij gekomen dit najaar. Om in de lijn te blijven van de andere trainingsgroepen heb ik gekozen voor de volgende naam: Centrale Talenten Groep (CTG). Doelen zijn om te komen tot meer zelfwerkzaamheid en tot meer trainingsuren voor deze bijzondere groep. Opvallend is ook dat de deelnemers zelf het programma maken, weliswaar onder mijn toezicht, maar toch. Zo werd de eerste bijeenkomst over eindspel gemaakt door Bennie Provoost en Johan Sterrenburg.
3. Team-KNDB is gereed voor het WK landenteams in december in Senegal: Kees Thijssen, Gérard Jansen en Erno Prosman, met als reserve Ron Heusdens. Dit was een zware beslissing. Team KNDB zal in november twee verplichte bijeenkomsten hebben om er alles aan te doen om goed voorbereid te zijn. Een podiumplaats is het resultaatdoel.
4. Alom is voltijds beschikbaar zijn het uitgangspunt geworden. Onze A-sporters, bijvoorbeeld, zullen moeten gaan aantonen dat ze minimaal 32 uur in de week bezig zijn met hun sport. Lukt dit niet dan vervalt ook direct hun financiële toelage.

ARBITERSOPLEIDING IN HEINO

De arbiterscommissie van de KNDB organiseert een opleiding voor nieuwe arbiters in Heino. Deze opleiding is niet alleen interessant voor degenen die als arbiter willen optreden bij KNDB- of provinciale wedstrijden, maar ook voor wedstrijdleiders, jeugdleiders etc. die meer willen weten van (de achtergronden van) het Spel- en Wedstrijdreglement.

De opleiding is toegankelijk voor iedereen vanaf 16 jaar, en vindt plaats op vijf woensdagavonden, te weten 3, 10, 17, 24 en 31 januari. Op deze laatste datum vindt het examen plaats. De lestijden zijn van 19.30 uur tot uiterlijk 22.30 uur.

De eigen bijdrage voor deze opleiding is 12,50. Reiskosten zijn voor eigen rekening.

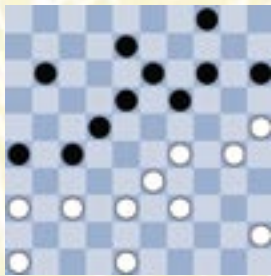
Voor meer informatie en voor opgave: Hans Robben, Dubceksingel 118, 6716 RE Ede, 0318-690079, h.robbe@tiscali.nl. Opgave is mogelijk tot 27 december. De deelnemers krijgen enkele dagen van tevoren nog nader bericht over de locatie etc.

De Arbiterscommissie heeft inmiddels ook een opleiding gepland in Zeeland. Deze vindt plaats in het voorjaar (maart/april). Meer informatie volgt op termijn.

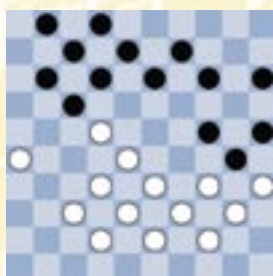
HARRY DE WAARD

DIAGRAM 1
34.45-40?

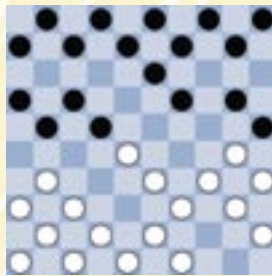
L.Nagels – B.Derkx 0-2
Meurs Denk en Zet – Raes dc. Maastricht. Ereklasse, 16-09-2006
34.45-40 22-28 35.33x31
18-23 36.29x20 15x42

DIAGRAM 2
29....14-20!?

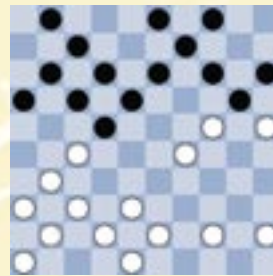
H.Grotenhuis ten Harkel – H.Janssen 1-1
Dammers uit Oost – Hyken DTC, ereklasse, 16-09-2006
29. ...14-20 30.33-29 24x33
31.35x24 20x29 32.34x23
25-30 33.38x29 11-16
34.22x11 12-17 35.11x22
16-21 36.26x17 13-19
37.23x12 7x47 38.29-23 1-7
39.37-31 47-20 40.31-26 30-35
41.43-38 20x47 42.39-33 47x21
43.26x17

DIAGRAM 3
10. ...20-24?

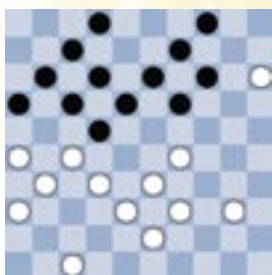
M.Kroesbergen – J.Lemmen 2-0
Maas van 't Hoog – Hiltex ereklasse, 30-09-2006
10. ...20-24 11.28-23 19x28
12.30x19 13x24 13.31-27
21x32 14.42-38 6-11
15.38x18 8-13 16.33x22
17x28 17.49-44 13x22
18.34-29 24x33 19.37-32
28x37 20.39x6

DIAGRAM 4
21.38-32

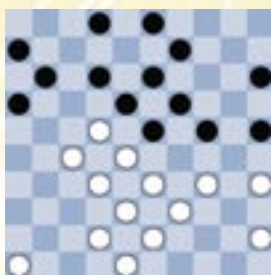
R.Heusdens – A. van den Berg 2-0
Van Stigt Thans – Dammers uit Oost ereklasse, 30-09-2006
21.38-32 18-23 22.27x18
23x34 23.24-19 14x23
24.18x40 13-19 25.25x23
12-18 26.23x21 16x47
27.31-26 11-17 28.44-39 17-21
29.26x17 47-24 30.17-11
7x16 31.43-38 24x26 32.41-37
26x42 33.48x37

DIAGRAM 5
28. ...19-23?

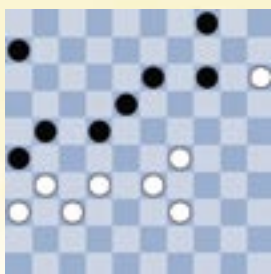
D. van Schaik Sr. – W.Winter 2-0
Van Stigt Thans 2 – Ijmuiden, oofdklasse b, 30-09-2006
28. ...19-23 29.40-35 23x34
30.39x30 14-20 31.15x24
13-19 32.24x13 16-21
33.27x16 22-27 34.32x21
9-14 35.13x22 17x48 36.38-32
48x25 37.35-30 25x27
38.31x22

DIAGRAM 6
26.42-37?

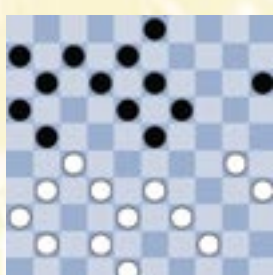
Jongkind, J. - Prinsen, G. 0-2
Dos Delft – Amstelland 1b, 30-09-2006
26.42-37 24-29 27.33x24
19x30 28.28x17 9-14
29.35x24 14-20 30.22x13
11x44 31.43-39 20x40
32.39x50 3-8 33.45x34 8x19

DIAGRAM 10
43. ...6-11? !

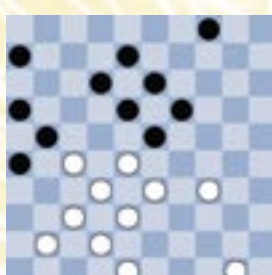
E.Zwiers – H.Graaskamp 1-1
Almelo – Dammers uit Oost 2, 2b, 16-09-2006
43. ...6-11 44.32-27 21x41
45.36x47 26x37 46.47-42
37x48 47.15-10 48x23
48.10x6 18-22 49.6-1 13-19
50.1-40 22-27

DIAGRAM 7
30.33-28!?

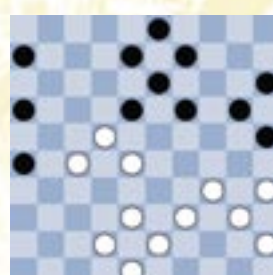
M.van den Akker – D.Otto 0-2
Haarlemse damclub – Meurs Denk en Zet 2 1b, 16-09-2006
30.33-28 19-24 31.28x19 18-23
32.19x28 21-26 33.30x19 26x46
34.19-14 13-18 35.42-37
18-23 36.28x19 8-13
37.19x17 11x33 38.39x28
16-21 39.36-31 46-41 40.31-27
21-26 41.44-39 7-12
42.35-30 12-18 43.30-24
41-46 44.24-19 46-41 45.27-21
26x17 46.32-27 41x23
47.19x28

DIAGRAM 8
34. ...4-9?

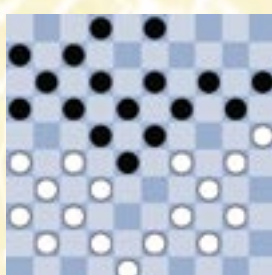
J.Masselink – G.J.Kolste 2, 2b, 30-09-2006
34. ...4-9 35.33-29 12-17
36.29-24 19x39 37.28x19
13x24 38.38-33 39x28
39.32x14 21x32 40.37x28

DIAGRAM 9
35.39-33?

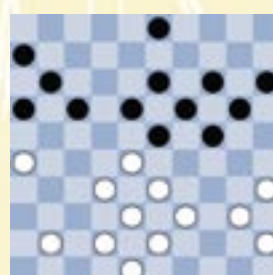
P.Lunenburg – R.Hendriks 0-2
Deventer – Oosterveen 2b, 30-09-2006
35.39-33 18-23 36.38-32 23-29
37.34x14 13-19 38.14x23
26-31 39.27x36 25-30
40.35x24 20x49

DIAGRAM 11
23. ...10-15 !

H.Stoop – R.Bos
SNA 2 – Meurs Denk en Zet 3, 2c, 16-09-2006
23. ... 10-15 24.30-24 19x30
25.40-35 3-9 26.35x24 16-21
27.27x16 22-27 28.31x33
18-22 29.29x27 20x47

DIAGRAM 12
27. ...18-22?

N.Ghoerai – R.Oskam
Zenderstad – CCR 2 2d, 30-09-2006
27. ...18-22 28.26-21 17x26
29.28x17 11x22 30.32-28
23x32 31.38x9.

Aannemersbedrijf Vorned B.V.
Claus Sluterweg 125-1
2012 WS Haarlem

IJZERSTERK (VER)BOUW-WERK

Totaalverbouwingen en -renovaties tegen dumprijzen!

Neem voor een afspraak contact op met Niels Bots, tel: 06 4117 8866

Schouw op locatie en offerering zijn kosteloos en geheel vrijblijvend

Kerstoploswedstrijd

GEORGANISEERD DOOR DE KRING VOOR DAMPROBLEMATIEK

Ziehier een viertal composities ter oplossing, aangereikt door Dr. A. van der Stoep. Stuur uw bevindingen **voor 15 januari**, volledig of onvolledig, naar A. Schokker, Lomondlaan 18, 1060 PL Amsterdam. E-mail: zaschokker@hotmail.com. Onder de inzenders worden drie geldprijzen verloot van respectievelijk **50, 40, en 30 Euro en bovendien vijf jaarabonnementen op „De Problemist“**.

Van der Stoep is al meer dan 30 jaar bezig met damgeschiedenis en zette met zijn boek 'Damspel in relatie tot schaakspel en alquerque' (2005) de gangbare denkbepelden over de ouderdom van het damspel en de relatie tussen dammen en schaken volledig op zijn kop. Zie ook zijn site www.draughtshistory.nl.

**Voor alle standen geldt:
Wit speelt en wint!**

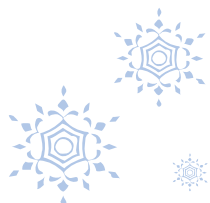

Diagram 1

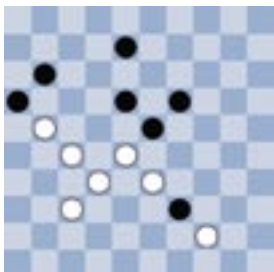

Diagram 2

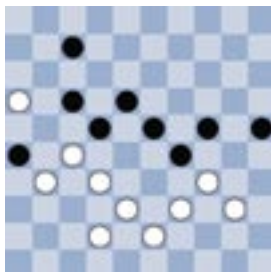

Diagram 3

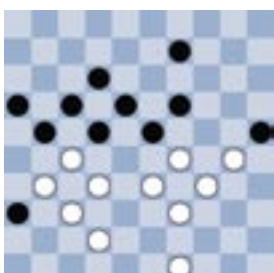
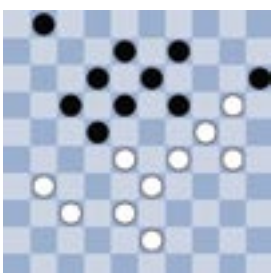

Diagram 4

STROPDAS

Op het laatste moment kwam ik hijgend de damzaal binnenstormen. Het schooldamtoernooi zou over twee minuten beginnen. Omdat ik geen kinderen naar de plaats van bestemming hoefde te rijden, had ik geen extra tijd voor de reis uitgetrokken. Het was moeilijk om een parkeerplaats te vinden, maar ik was nog juist op tijd. De toernooileider stookte meteen op mij af. "Wil jij misschien het toernooi openen? En wil je na afloop ook de prijzen uitreiken?"

Ik kreeg de tijd niet om "nee" te zeggen. "Waarom ik?" vroeg ik hem. "Ik ben allang geen secretaris meer van de KNDB en ik bekleed geen enkele andere functie." "Geeft niet," zei hij, "er is niemand van het bestuur aanwezig en jij hebt het al zo vaak gedaan."

Ik trok een opgewekt gezicht, beklom het podium en sprak enkele zinnen die ik bij dergelijke gelegenheden al zo vaak had uitgesproken.

Het was niet de eerste keer dat me iets dergelijks overkwam. Vorig jaar moest ik ook het Nijmegen Opentoernooi openen. Het was me netjes op tijd gevraagd. Ik informeerde: "In welke hoedanigheid moet ik dat doen?" en had weinig in te brengen tegen het antwoord: "Gewoon, als privé-persoon." Mijn faam als toernooi-opener en -sluiter was me kennelijk vooruitgesnel.

Toen kwamen de halve finales van Nederland voor pupillen in Tilburg. Ook hier was ik gewoon als toeschouwer en jeugdtrainer aanwezig. Ik meende me vrijblijvend in de anonimiteit te kunnen onderdompelen. Halverwege het toernooi kwam Cor op me af: "Zeg, nu je hier toch bent, wil jij zeker wel de sluiting en de prijsuitreiking verzorgen?" "Man, ik ben hier incognito. Waarom moet ik dat doen?" Cors antwoord was onthullend: "Jij bent de enige in de zaal met een stropdas om." Ik keek rond. Op een Limburgse opa na, was ik de enige die traditioneel correct gekleed was.

Ik draag een stropdas omdat ik dat prettig vind. Voor mij is het geen statussymbool of teken van waardigheid. Laatst vroeg een damleerling mij: "Wanneer trek je normale kleren aan?" "Wat noem jij normale kleren?" Net als mijn vader; zonder stropdas en met een oude spijkerbroek." Nee, zo normaal als haar vader ben ik niet.

Ik verafschuw de terreur van de anti-stropdassenclan. "Kijk mij eens progressief zijn; ik draag geen stropdas." "Kijk maar, ik ben geen rechtse bal, ook al ben ik VVD-er," zei een vooraanstaand politicus, die de durf had om zonder stropdas te verschijnen.

Natuurlijk; als de weersomstandigheden mij daartoe nopen, gaat ook bij mij de stropdas af. En als mijn vrouw moordlustig wordt en ter hoogte van mijn nekervels is gekomen, zal ik niet schromen met enige spoed het welvaartslint af te werpen en het bovenste knoopje van mijn overhemd te openen.

Maar ik kan me goed voorstellen dat een toernooileider naarstig de zaal afspeurt naar iemand die zijn wedstrijd op waardige wijze kan openen of afsluiten. Het liefst iemand met een stropdas. Je moet er toch niet aan denken dat dergelijke plechtigheden in handen vallen van mannen (of vrouwen) met een paardenstaart. Of zelfs met een hanenkam.

KLOPPEND HART VAN NOORDOOST OVERIJSSSEL

Weet u al wat u met Hemelvaart en Pinksteren 2007 gaat doen? In die periode wordt het WK dammen gehouden in het Overijsselse Hardenberg. Een unieke mogelijkheid dus om de combinatie te maken tussen een leuke vakantie en de verrichtingen van topdammers uit de hele wereld.

Hardenberg biedt prachtige natuur en een mooie omgeving met volop fiets- en wandelpaden. Langs de Vecht, die door de gemeente Hardenberg loopt, kunt u genieten van prachtige vergezichten. Of wat dacht u van een kanotochtje? Ideaal om actief te ontspannen en te genieten! Ook biedt Hardenberg-stad volop mogelijkheden om te winkelen. En dankzij het gevarieerde aanbod van evenementen is de gemeente Hardenberg in de hele zomerperiode "het kloppend hart in Noordoost Overijssel". Niet voor niets komen jaarlijks zo'n 1 miljoen toeristen naar de goed verzorgde campings.

Gemeente
Hardenberg

Stephanusplein 1 - Postbus 500 - 7770 BA Hardenberg

Tel.: 0523 289 111 - Fax: 0523 261 129

E-mail: gemeente@hardenberg.nl

www.hardenberg.nl

*Volop vakantiepret
voor gezinnen met kinderen
van 0-12 jaar en senioren.*

- subtropische Aqua-Jungle
- verwarmde buitenbaden
- modern sanitair
- ruime plaatsen 100 - 130 m²
- etc.

Speciale dam-aanbieding

*Kom tijdens het WK dammen
kamperen met 2 personen voor
een all-in tarief van
€ 15.- per nacht.*

(Geldt niet met Hemelvaart en Pinksteren).

*Jungle Avonturencamping
Grote Belteweg 11
7794 RA Rheeze (Hardenberg)
Tel: 0523-262264
www.jungle-avonturencamping.nl*

MARTEN WALINGA
BUORREN 10
8845 SG WAAKSENS
MARTENWALINGA@
HOTMAIL.COM

Na jaren een artikel over fries dammen van de schrijvershand van mijn vader Hiele Walinga is mij gevraagd om hem hier op te volgen, wat ik dan ook graag zal doen. Ik hoop, om het zowel voor de beginnende als de wat verder gevorderde beoefenaar interessant te maken en zo breed mogelijk u alle facetten van het fries damspel te tonen.

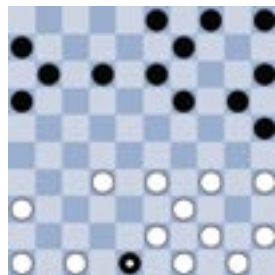
Hiele Walinga heeft voor het friese dammen veel betekend op zowel het speltechnische gebied als wel het een plaats te geven binnen de damwereld door het schrijven van een boek over de geschiedenis en ontwikkeling over het fries dammen met zijn boek "Oer Alles".

Van zijn hand zijn onder meer nog een cursus fries dammen, geheimen van het eindspel (daarover later meer) en vele honderden problemen en als dammer haalde hij vier titels binnen.

Voor de problematiek wist hij als geen ander toe te passen binnen het dam-

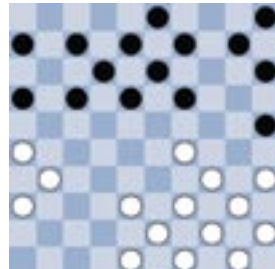
spel, veel partijen werden gewonnen door geniepige zetjes zoals ondermeer:

Hiele Walinga – Willem Bakker, kampioenschap 1993

Er volgde 45-40 (25x45)
36-31 (48x26) 33-29 (26x30)
34x23 (13x31) 47-41 (45x34)
41x1

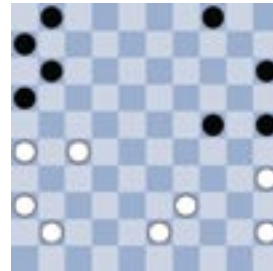
Hiele Walinga – Fedde Wiersma, kampioenschap 1997

Hier won wit door: 31-27
(17x37) 29-23 (13x42) 36x47
(16x36) 34-30 (35x34) 44x11
(6x17)

En als laatste met een problematisch slot:

Henk Haanstra – Hiele Walinga, kampioenschap 1993.

Zwart won door: (15-20)
35x15 (4-10) 15x4 (24-29)
39x19 (20x18) 4x22 (11-17)
22x11(damslag gaat voor)
(6x46) 26x6 (46x49)

Nog een laatste tip voor de dames onder de dammers; op zaterdag 2 december wordt in Lollum het eerste open kampioenschap fries dammen voor vrouwen georganiseerd, voor meer informatie kunt u bij onderstaande terecht: Marten Walinga, Buorren 10, 8845 SG Waaksens, martenwalinga@hotmail.com

DAMCLUB STRIJT SONDER SPIJT BESTAAT 100 JAAR

DOOR PIET DIJKSTRA

Het afgelopen jaar 2006 vierde de Kamper damclub SSS feest. Op 19 augustus 2006 was het 100 jaar geleden dat de damclub Strijt Sonder Spijt werd opgericht. Daarmee is het één van de oudste damverenigingen van het land.

Het hele jaar waren er feestelijke activiteiten en stonden de damactiviteiten in het kader van het 100-jarig bestaan. In januari is het schooldamkampioenschap gehouden. Op de 1e zaterdag in maart is de 45e Kamper Damdag georganiseerd. Voor deze editie waren ook alle oud-leden uitgenodigd. In mei was er een feestavond voor alle leden met hun echtgenotes.

< Aanschuifsimultaan >

In juli is tijdens de Kamper Ui't dagen een aanschuifsimultaan met Nederlands bekendste topdammer Ton Sijbrands georganiseerd. Dit damevenement vond in de open lucht tijdens goed weer plaats. Onder toezicht oog van veel publiek speelden dertig plaatse-lijke en regionale dammers tegen Sijbrands. Hiervan behaalden drie spelers een remise.

Vrijdag 22 september werd het jubileumjaar afgesloten met een receptie voor genodigden. Aanwezig waren vertegenwoordigers van de Gemeente Kampen, van de landelijke en provinciale dambond, van regionale damverenigingen, sponsors en de leden van SSS. Het KNDB bestuur was vertegenwoordigd door Nadine van Tiel. Namens de PODB was

voorzitter Paul van de Veen aanwezig. Het officiële deel van de receptie werd afgesloten met de overhandiging van het eerste exemplaar van de jubileumuitgave van het "Nieuw Kamper Damblad" aan drie Kamper dammers met een geweldige staat van verdienste: de heren Brouwer, Lok en Spijkerboer. Daarna kregen alle aanwezigen het boekwerk uitgereikt.

In dit 100 pagina's tellende jubileumblad staat veel over de historie van damclub SSS beschreven. Behoudens de jaren 1969 tot en met 1978 zijn alle jaarverslagen bewaard gebleven. Ook alle leden van SSS leverden een persoonlijke bijdrage aan dit jubileumblad. De oprichting kwam tot stand in Hotel de Moriaan. De eerste voorzitter, destijds President genoemd, was zó actief dat hij enige jaren later ook een damclub in Zwolle oprichtte. Het was daarom geen wonder dat er de eerste jaren vaak een wedstrijd tussen deze beide clubs werd georganiseerd.

< Saamhorigheid >

Van meet af aan bleek dat de dammers ook reislustig waren. Bij het 10-jarig bestaan ging de reis naar de Julianatoren in Apeldoorn. Dit beviel zo goed dat direct een reiskas werd gevormd waarvan vaak gebruik werd gemaakt. Meermalen werden grote manden met broodjes ingeladen en trok men per rijtuig naar Elburg aan Zee. Deze saamhorigheid is eigenlijk door alle jaren heen het motto geweest dat SSS nog steeds hoog in het vaandel heeft. Daardoor voelt elke dammer van elk niveau zich thuis. Gezeten achter het dambord wordt er veel

strijd gevoerd. Zodra de partij voorbij is, is er tijd voor gezelligheid. Dat dit door de leden op prijs wordt gesteld, blijkt wel uit de vele jubilarissen die SSS de laatste jaren in het zonnetje mocht zetten. Met name de heren R. Lok, N. Engelsman, G. Last, A. Spijkerboer en E. Westerveld spannen de kroon met hun 44- tot 59-jarig lidmaatschap. Dat gezelligheid goede prestaties niet in de weg hoeft te staan, blijkt wel uit het feit dat SSS in 1939 kampioen van Overijssel werd en ook in latere jaren steeds een geduchte tegenstander was. Op dit moment speelt het eerste team in de landelijke 2e klas en is het 2e team kampioen geworden in de eerste klas west in Overijssel. Damclub SSS is na 100 jaar nog steeds springlevend. De jeugdafdeling op vrijdagavond en de ouderen op dinsdagavond voelen zich prima thuis in Wijkcentrum Reyersdam.

Internetsite: members.home.nl/wdekkerkampen

Vierduizend jaar dammen

Dit artikel beschrijft de herkomst en evolutie van het damspel. Met de vermelding van zijn academische titel maakt de auteur kenbaar dat zijn verhaal het resultaat is van wetenschappelijk onderzoek (verantwoord in "Damspel in relatie tot schaakspel en alquerque", 2005). Dat wil zeggen dat hij wetenschappelijk gangbare methodes toepaste, dat zijn onderzoek controleerbaar is en dat het berust op feitenmateriaal. Hoe dieper een onderzoeker in het verleden doordringt, hoe schaarser uiteraard de gegevens zijn. Daarom laat dit type onderzoek zich methodologisch goed vergelijken met archeologie of paleontologie, waar fragmenten worden samengevoegd tot een mozaïek.

DOOR DR ARIE VAN DER STOEP

Een primitieve vorm van dammen bestond al 4000 jaar geleden. Volkeren in Afrika verplaatsten toen stenen of schelpen op een in het zand aangebracht lijnenpatroon. Ze sloegen net als wij een stuk door eroverheen te springen. Dammen was dit nog niet, want je mocht de stukken alle kanten op schuiven en kon geen dam maken. Dammen werd geboren ergens tussen 2000 en 1500 v.C., toen een Afrikaan de promotie bedacht. Voortaan mocht je alleen nog achteruit schuiven en slaan met een stuk dat de overkant had bereikt. Het nieuwe spel werd gespeeld op een lijnenbord met 25 speelpunten, elke speler had twaalf stenen; zie de afbeelding.

< Dammen: minstens 3500 jaar oud >

De farao's van Egypte speelden dit spel zo'n 3500 jaar terug. De dam had niet veel macht, mocht maar één vakje voor-, zij- of achterwaarts. We spreken van een korte dam. De korte dam bestaat nog in bijvoorbeeld het Engelse damspel. Slaan was niet verplicht; het zou nog 2000 jaar voordat die regel werd ingevoerd. De Egyptenaren beoefenden behalve dammen nog andere bordspelen. Zoals het molenspel en een voorloper van het spel dat we tegenwoordig *triktrak* of *backgammon*

noemen. Net als dammen leefden ook deze bordspelen voort tot in onze tijd. In ons land echter in een andere vorm: *boter-kaas-en-eieren* oftewel *tik-tak-tor* oftewel *nulletje-en-kruisje* is een eenvoudige vorm van molenspel en *mens-erger-je-niet* is een soort *triktrak*.

Er zijn allerlei bewijzen dat er al heel vroeg veelvuldige contacten tussen individuen van verschillende volkeren bestonden. We moeten dan niet denken aan veldtochten, zoals die van de Griekse veldheer Alexander de Grote in de 4e eeuw v.C., maar aan handelscontacten, waardoor het damspel en andere bordspelen zich verspreidden door de toenmalige wereld. Hoe vroeg de Grieken het damspel leerden kennen weten we niet, maar in de 5e eeuw v.C. damden ze. In het oude Griekenland heette het damspel *vijf-lijnenspel*. Zie voor een verklaring van die naam het klassieke dambord. Het damspel was bij de Grieken zo geliefd, dat er allerlei spreekwoorden op berustten. Indien iemand, een soldaat, een handelaar, een politicus, een sterke positie moest opgeven, zeiden ze: "Hij moet de heilige lijn prijsgeven". Die heilige lijn was de middelste horizontale lijn van het dambord. Een steen op die lijn kon kennelijk niet geslagen worden, misschien alleen door een dam. Ook een volk als de Romeinen damde. In Rome heette het damspel *twaalf-stenenspel*, opnieuw een verklaarbare naam, zie weer het klassieke dambord. De oudste dammer die we bij naam kennen was een Romein: Publius Mucius Scaevola, levend in de 2e eeuw v.C. Van hem vertelden de Romeinen dat hij blind kon dammen, zoals onze Ton Sijbrands en Erno Prosman. Deze Scaevola was in Rome als een der grondleggers van het Romeinse burgerlijk recht, dat ons burgerlijk recht beïnvloed heeft, een zeer belangrijk man. Hij werd dermate hoog geschat, dat hij werd benoemd tot lid van een invloedrijk onafhankelijk college dat een beslissende stem had in zowel politieke als religieuze zaken.

< Dammen was een spel (óók) voor de elite >

Scaevola bewijst, dat er in Rome door de elite, of óók door de elite, werd gedamd. In tegenstelling tot in onze tijd vaak wordt gedacht, bleef het spel populair bij de hogere klassen tot in de 19e eeuw. Daarna werd het overvleugeld door het schaken, nota bene een spel dat zoals we zullen zien tot tweemaal toe elementen uit het damspel heeft overgenomen. Maar in Scaevola's tijd bestond het schaakspel nog niet.

< Het damspel krijgt een nieuwe naam >

Ergens tussen de 1e en de 5e eeuw n.C. gingen Latijn sprekende volkeren het damspel kortweg *schijfspel* noemen. Ook het molenspel noemden ze zo, een bewijs dat damspel en molenspel vaak samen werden gespeeld. Onder die naam *schijfspel* werden beide bordspelen in de middeleeuwen gespeeld in een land als Frankrijk. Van de 10e eeuw tot de 15e eeuw, misschien al eerder, was het damspel in Frankrijk gezien de tientallen uitdrukkingen waarin naar dammen werd verwezen bijzonder populair. Omdat de Franse cultuur vele elementen bevatte (en bevat) die van de Romeinse cultuur waren (zijn) geërfd, waaronder dus het damspel, noem ik het damspel in middeleeuws Frankrijk *Romeins dammen*.

Intussen werd er in andere culturen gedamd op een alternatieve manier, namelijk met een *lange dam*. Vóór de 8e eeuw verving een Arabische dammer de korte dam door een dam die hele lijnen bestreek. Die lange dam kwam in Europa terecht toen Arabische stammen, de Moren, Spanje veroverden. Dammen met een lange dam levert levendiger spel op dan dammen met een

KLASSIEK DAMBORD

JACQUES F.R. TRETON DE VAUJAS (FR.) (1756-...) HET INTERIEUR VAN CAFÉ MANOURY, TEKENING C. 1772 [MUSÉE CARNEVALET, PARIS]

korte dam, en het hoeft dan ook niet te verbazen dat het "Arabische" damspel met de lange dam het "Romeinse" damspel met de korte dam in Spanje verdrong. In de 13e eeuw liet Alfonso X, koning van Castilië en Leon, een prachtig geïllustreerd manuscript samenstellen waarin de bordspelen van zijn tijd zijn vastgelegd. Aan zijn hof waren schaken en triktrak de belangrijkste spelen, die dan ook uitgebreid werden beschreven. Het damspel werd afgedaan met een korte, slordige bespreking van de spelregels. Gelukkig voegde de verantwoordelijke klerk een tekening van het bord toe: nog steeds het bord waarop in het oude Egypte werd gedamd. De naam van het Arabische damspel was *alquerque*, letterlijk "schijfspel", een naam dus met dezelfde betekenis als in buurland Frankrijk.

< Dammen op het schaakbord >

In de 14e eeuw zette iemand, misschien een Fransman, het damspel over op het schaakbord. Deze vernieuwing sloeg zo aan dat dammen op het schaakbord een eigen naam kreeg, te beginnen in Frankrijk. *Jeu de dames* noemden de Fransen het, letterlijk "spel der dijken". Deze naam draagt het spel nog steeds; de Nederlandse vorm is *damspel*. Het aloude lijnendambord verdween. Aan Alfonso's hof mag het damspel dan niet het meest gespeelde bordspel zijn geweest, het kan niet anders of dammen was in middeleeuws Spanje behoorlijk populair. De lange dam in het Spaanse damspel namelijk inspireerde schakers hun "korte" koningin om te ruilen voor een "lange" koningin. Het nieuwe schaakstuk werd door Spaanse schakers vernoemd naar het damspel: *dama*. Het statische middeleeuwse schaakspel werd er een stuk aantrekkelijker door. In de 18e eeuw zou het schaakspel opnieuw veranderen onder invloed van de promotieregel in het damspel. Het roept de vraag op of de promotie van de schaakpion, die rond 500 n.C. de geboorte van het schaakspel inluidde, soms óók door het damspel werd geïnspireerd. Discussie daarover valt niet te verwachten, want zoals ik heb ondervonden is het onderwerp 'Invloed van dammen op schaken' in schaakkringen onbespreekbaar. Kinderachtig.

< Veranderingen in de slagregels >

In de 15e eeuw veranderde het damspel van karakter door de invoering van de slagplicht: vergat een speler te slaan, dan nam zijn tegenstander het bewuste stuk van het bord, ertegen blazend. Je moest dus beter opletten dan voorheen, want voortaan waren er combinaties mogelijk, zij het vanwege het blazen alleen korte combinaties. Zie diagram 1: 39-33,40-34. In geval van slagkeuze mocht een speler zelf bepalen welke slag hij nam. Omstreeks 1500 voerden Spaanse dammers de verplichte meerslag in. Deze regel gold echter problemen, dus in de studeerkamer bedachte combinaties. Pas toen het blazen werd afgeschaft, in Frankrijk en

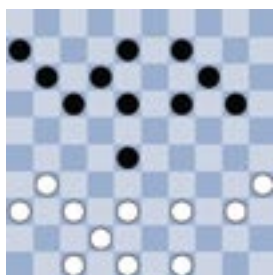

Diagram 1

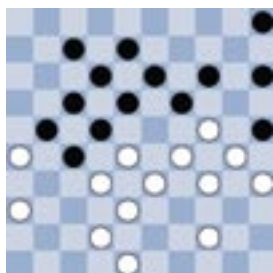

Diagram 2

Nederland rond 1900, in Engeland eind 20e eeuw, kwamen ook in de wedstrijdzaal langere combinaties voor. Pas vanaf die tijd mogen we dammen definiëren als een bordspel waarin strategisch manoeuvreren hand in hand gaat met combineren. Maar eeuwenlang waren langere combinaties dus alleen in damboeken te vinden, zoals op diagram 2: M. van Dijk 10959: 31,293,29.

< Invoering van het 100-ruitenbord >

Twee volgende innovaties voltrokken zich in Nederland. De eerste was dat een schijf ook achteruit mocht slaan. Het viel niet te achterhalen sinds wanneer volgens die regel werd gedamd. De tweede was dat het schaakbord met z'n 64 velden werd verlaten voor een bord met 100 velden. Wanneer dit gebeurde laat zich wél traceren: vermoedelijk tweede helft 16e eeuw. Het praktische spel veranderde er niet door, maar het aantal slagpatronen dat problemisten op het bord toeverden werd er aanzienlijk door vermeerderd. Dat was mede mogelijk doordat Nederlanders de Spaanse meerslagregel hadden overgenomen. De nieuwe variëteit kreeg de verwarrende naam *Pools dammen*, wat velen zou verleiden tot speculaties over Poolse herkomst.

Zo bijvoorbeeld een Franse dammer. Eind 17e eeuw hadden de Fransen kennis gemaakt met "ons" spel. Honderd jaar later inspireerde de naam *Pools dammen* ene Manoury tot een romantische sage over het ontstaan van deze variëteit, een gebeurtenis die hij als Fransman uiteraard situeerde in zijn eigen Parijs maar waarin hij een Poolse dammer een heldenrol gunde. "Historische werkelijkheid", aldus Manoury.

< De maatschappelijke positie van het damspel in de 18e eeuw >

We weten meer over de maatschappelijke positie van het damspel en andere bordspelen in de 18e eeuw dan over de positie in vroeger tijd. Oorzaak is de opkomst van het koffiehuis. Het koffiehuis was een min of meer deftig etablissement voor heren uit de betere standen. Wat vroeger verborgen was achter de

gesloten gordijnen van de huiskamer werd verplaatst naar de openbare ruimte. In het koffiehuis lazen heren de courant, converseerden, bespraken zaken en politiek en consumeerden. En zij speelden spelletjes, kaartspelletjes en bordspelletjes. In Nederland waren dammen en triktrak geliefd, geschaakt werd hier nauwelijks. Schakers stonden sterk onder invloed van dammers, een gepromoveerde pion werd bijvoorbeeld *dam* genoemd. In Franse koffiehuisen werd er naast dammen en triktrak ook schaak gespeeld. Toch werd ook in Frankrijk het schaakspel gedomineerd door het damspel: niemand minder dan Philidor, de sterkste schaker van zijn tijd, klaagde steen en been over de invloed van dammen op schaken. Zelf ont kwam hij echter evenmin aan die invloed, want hij verving de vertrouwde schaakstrategie door een strategie die hij, sterke dammer, uit het dammen had overgenomen: hij trok met z'n pionnen op in dezelfde formatie als de schijven in het damspel. Schakers spelen nog steeds zo, op z'n dams dus.

< Het damspel valt sociaal terug >

Tot in de 19e eeuw bleef dammen een spel voor heren, maar rond 1900 kwam daar verandering in. Het schaakspel won terrein op het damspel, zozeer dat het damspel in landen als Duitsland, België en Spanje sociaal afgleed en het twijfelachtige odium van herenspel inruilde voor de status van kinderspel (Duitsland, België) of zelf nagenoeg verdween (Spanje). In Frankrijk en Nederland behield het damspel zijn imago van bordspel voor volwassenen, maar ook in deze landen verloor het zijn glans ten gunste van het schaakspel. Schaken wordt vanaf die tijd gezien als een bordspel van onpeilbare diepte, uitermate geschikt voor mensen die goed kunnen denken. En dammen? Ach, dammen is een simpel spelletje, eigenlijk te min voor gestudeerde mensen. Ten troost voor de dammer die daaronder gebukt gaat een raad: overzie het verleden van ons spel en concludeer dat het over 3500 jaar genomen slechts gaat om een momentopname.

TON SIJBRANDS

"Schrecklich"

Vervolg

Bij onze bespreking in het september-nummer van de weliswaar stokoude maar zo mooie partij A. Visser-Keller, NK 1924, waren we gebleven bij de stelling na Kellers 38...12-17 (zie diagram)

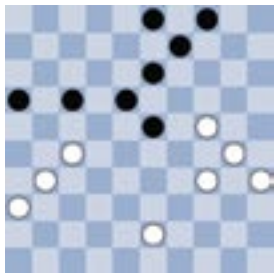

diagram 1

Die zet stelde de dreiging 39...17-21 + aan de orde, wat - zoals de lezer zich nog herinneren zal - voor Visser reden was zijn belangrijkste troef: de formatie 36/31/27, prijs te geven door 39.31-26 te spelen. Hij deed dat omdat op 39.24-20 grote kracht zou zijn uitgegaan van 39...13-19! Daar zetten met de schijven 20 of 43 dan niet mogelijk zijn (in het eerste geval wint zwart een schijf middels 40...17-21! 41.27-22 18x27 42.31x22 9-14! enz., in het tweede laat hij de combinatie 40...18-22!, 41...19-24, 42...9-14 en 43...4x42/44 + volgen), blijven er dus slechts twee verdedigingen voor wit over, te weten 40.30-25 en 40.31-26.

In de voorlaatste alinea van mijn vorige artikel heb ik al laten zien hoe zwart na 40.30-25 9-14! 41.20x9 3x14! gaat winnen. (Er volgt of 42.31-26 19-24! enz. of 42.34-30 23-29! enz., steeds met ruimschoots beslissend voordeel.) Ditmaal wil ik, voordat we de draad van het werkelijke verloop weer opnemen, aantonen dat wit het ook met 40.31-26 (dat ik "relatief hardnekkiger" noemde) niet zou hebben gered. Wat heet: zwart kan zelfs

uit twee totaal verschillende winstmethodes kiezen; kijkt u maar:

1) 40...9-14! 41.20x9 3x14! 41.43-39 14-20! 42.39-33. Nu is het wel zaak goed op te letten. Denkt zwart namelijk met 42...20-24? aan te kunnen sturen op de eerder behandelde winstvariant(en) na 40.30-25 9-14 41.20x9 3x14 42.31-26 19-24 enz. (43.43-38/39 4-9! 44.38/39-33 9-13! 45.34-30 13-19; zie verder pagina 19 van het septembernummer), dan komt hij bedrogen uit. Wit speelt namelijk 43.30-25!, om zich op 43...4-10 (over 43...4-9??) zullen we het maar helemaal niet hebben) middels de kleine offercombinatie 44.25-20! 24x15 45.27-22 17x30 46.35x22 een weg naar een puntendeling te banen. Daarom moet zwart het in dit speciale geval van 42...20-25!! (zie analyse-diagram) hebben.

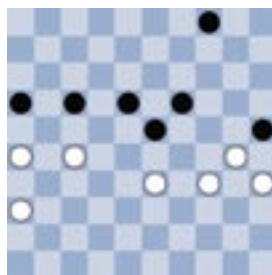

diagram 2

Dat lijkt misschien onlogisch, omdat hij met die zet en de controle over het strategische veld 24 uit handen geeft, en de tegenstander een omsingeling(etje) cadeau doet. Maar wie even verder kijkt, zal zien dat die eventuele bezwaren volledig opgeheven worden door de 'buitenspel'-positie van de vijandelijke schijven op 36 en - ingeval wit een opstelling met 43/44.33-29 inneemt - 35. Zo zou er kunnen volgen 43.36-31 [dit is iets taaier dan meteen 43.33-29, waarop zwart na 43...23-28! 44.29-23

19-23 al niet meer van een - gratis! - doortocht naar dam is af te houden; en op het terugruiltje 43.34-29 wint zowel 43...23x34 44.30x39 19-24! 45.39-34 18-23! enz. als 43...25x34 44.29x40 19-24! 45.40-34 4-10! (om 46.34-30 met 46...23-29 47.30x19 29x38 + te kunnen beantwoorden) 46.36-31 10-14! 47.34-30 14-19 48.30-25 23-29 enz.] 43...4-9 (het nauwkeurigst, al moet 43...4-10 eveneens winnen) 44.33-29 23-28! 45.29-24 9-13! (maar niet 45...19-23? wegens 46.24-20! 25x14 47.30-24! =) 46.24-20 (nog het beste) 46...25x14 47.34-29 28-33! (noodzakelijk tegenoffer) 48...29x38 14-20! 49.38-32 (want op 49.38-33 is 49...20-25! 50.30-24 19x30 51.35x24 18-23! op slag uit; met 33 op 32 daarentegen zou datzelfde 49...20-25? 50.30-24 19x30 51.35x24 18-23 niet meer dan remise opleveren na 52.27-22! 17x37 53.31x42 13-18 54.42-37! 18-22 55.37-31 22-28 56.31-27 28-33 57.26-21! 33-39 58.21-17 39-44 59.17-12 en nu ofwel 59...44-50 60.24-20! 25x14 61.12-8! enz., ofwel 59...23-29 60.24x33 44-50 61.33-29 50-45 62.29-24 45x7 63.24-19 =; maar zwart heeft uiteraard nog méér mogelijkheden:) 49...19-23! (of ook eerst 49...20-24) 50.30-25 20-24! 51.35-30 24x35 52.25-20 35-40 53.20-15 40-44 54.15-10 44-50! 55.10-4 23-28!! 56.32x21 13-18 57.4x22 50x11/6 +. Ziedaar een van de manieren waarop zwart zijn voordeel in de stand na 39.24-20 13-19 40.31-26 te gelde kan maken. Ik moet daar nog iets aan toevoegen. Een kritische lezer zou zich namelijk kunnen afvragen of wit niet toch kon ontsnappen door op de 42ste zet (dus na 41.43-39 14-20) niet 39-33 maar 'eerst' 30-25 te spelen. En inderdaad: beantwoordt zwart 42.30-

25 met 42...20-24?, dan zou na 43.39-33! een eerder aangestipte remisestand zijn ontstaan. Desondanks kan ook 42.30-25 wit niet redden, omdat zwart met 42...18-22!! 43.27x29 19-24 44.25x14 24x44 naar een gewonnen eindspel afwijkt. [Er kan bijvoorbeeld nog volgen 45.34-29 44-49 46.29-23 (op 46.29-24 zou zelfs al 46...49-32 47.24-19 4-9! + kunnen) 46...49-43! 47.23-18 43-25! 48.26-21 25x22! 49.21x12 22-17! 50.12x21 16x27 +.] Diezelfde tactische wending (42...18-22!! enz.) brengt óók de beslissing wanneer wit een zet eerder 41.43-39 zou vervangen door 41.43-38 (41...14-20! 42.30-25). Maar zwart beschikte nog over een tweede winstmethode: 2) 40...23-28! 41.43-39 (want wit mag 41...28-33! onder geen beding toelaten) 41...28-33! (maar nu volgt deze zet toch, zij het dat die ditmaal de inleiding tot een 3x3-ruil vormt) 42.39x28 18-22 43.27x18 9-14 44.20x9 4x33 45.30-25 33-38 en zwart gaat het resterende eindspel altijd winnen. Bijvoorbeeld 46.34-29 (ter vermindering van 46.25-20 19-24 47.20x29 38-43 + of 46.34-30 38-43! 47.25-20 43-49! 48.20-15 49-32 enz. +) 46...38-42 47.25-20 19-24! (het efficiëntst) 48.20-14 24x33 49.14-10 33-39 (op weg naar een tweede dam) 50.10-5 39-44 51.5-28 (om tenminste op het materiële vlak nog iets terug te doen) 51...44-50 52.28x6 43-48 53.6-1 50-6! 54.1-45 (54.1-7?? 6-1 +; 54.1-40? 48-30! en 55...16-21 +) 54...48-39! 55.45-1 39-50! In verband met de dreiging 56...50-45 + (die niet met 56.1-40?? kan worden gepareerd vanwege datzelfde 56...50-45 +) heeft wit nu niet beter dan met 56.26-21 16x27 in de overgang naar een 4x3-eindspel te berusten. Dat eindspel is

niet slechts "kansloos" voor wit (zoals ik aanvankelijk had willen schrijven), maar blijkt zelfs in alle varianten gewonnen voor zwart!

Pas nu we ons ervan overtuigd hebben dat Visser ook na 39.24-20 (in plaats van het gespeelde 39.31-26) 39...13-19! verloren had gestaan, vervolgen we het partijverloop: 39...23-28! Natuurlijk! "Nu komt de leeuw uit z'n kooi", pleegt de Braziliaan Lelio Marcos in dergelijke situaties te zeggen. 40.36-31 (zie diagram) Vanzelfsprekend gespeeld om zwart niet ongestoord tot 18-22x22 en 16-21-27 te laten komen.

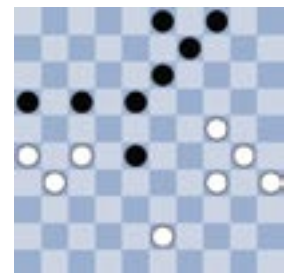

diagram 3

40...9-14? Nu hij de strategische slag in zijn voordeel beslist heeft, begaat Keller een onnauwkeurigheid die de winst alsnog op losse schroeven zet. Natuurlijk blijft zwart ook na 40...9-14 en 41...3-9 heel mooi staan, maar dit neemt niet weg dat een onmiddellijke voortzetting van de aanval exacter was geweest. Dat kon zowel met 40...18-22! 41.27x18 13x22 (want noch 42.31-27 22x31 43.26x37 16-21 enz., noch 42.43-38 16-21 43.38-32 28x37 44.31x42 21-27/22-28 enz. is een toereikende verdediging voor wit) als met 40...17-21! 41.26x17 18-22 42.27x18 13x11. Het is voor die 2x2-ruil, die overigens in een 'vollere' stand eveneens vóórkam in de (the-

matisch verwante) partij Van der Sluis-Wiersma uit het Nederlands kampioenschap 1974, dat ik - als analysator althans (achter het bord zou het weer een totaal andere kwestie zijn) - een uitgesproken voorkeur heb. Immers: de toegenomen overzichtelijkheid van de situatie stelt ons in staat om - uiteraard met de onmisbare hulp van de computer - de stelling tot op het bot te ontleden en - uiteindelijk - tot winst voor zwart te concluderen. Zo ziet het meest plausibele slot er in mijn ogen als volgt uit:
43.43-38 16-21 44.38-33 28x39 45.34x43 11-17 46.43-38 17-22 47.31-26 21-27 48.38-33 (wits hardnekkigste verdediging) 48...3-8! 49.24-19 27-32 (nu pas) 50.26-21 8-12 51.21-16 (dit moet straks tòch) 51...12-17 52.33-29 (met 52.30-24/25 komt wit helemaal nergens) 52...32-37 53.29-24 37-41 54.24-20 (zie analyse-diagram).

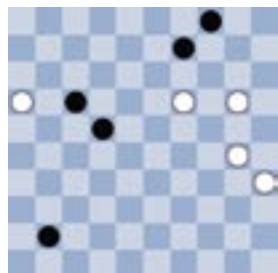

diagram 4

Het meest voor de hand ligt nu 54...41-46 55.20-14 9x20 56.19-13 46-10/5! Met die laatste zet namelijk verhindert zwart 57.13-8? door het elegante 57...17-21!! en 58...20-24 +, zodat wit een tweede schijf moet geven met 57.30-24 20x29 58.13-8. Toch zou ik er mijn handen (nog?) niet voor in het vuur durven te steken dat zwart na 58...10/5-37 59.8-2 daadwerkelijk gaat winnen. Die winst staat voor mij wèl als een paal boven water wanneer zwart datzelfde 5x3-eindspel met een tweetal tempi

méér zou ingaan. En dat kan door 54...41-46?! te vervangen door de tussenzet 54...22-28!!, waarbij zwart dankbaar gebruik maakt van de combinatieve mogelijkheid 55.19-14(?) 41-46!! 56.14x3 4-9! +. Er kan derhalve volgen 55.20-14 (op 55.30-24 beslist het laconieke 55...41-47!, de damafname 56.20-15 enz. ten spijt) 55...9x20 56.19-13 41-47! (ditmaal wordt 57.13-8? belet door 57...17-21! en 58...28-32 +) 57.30-24* 20x29 58.13-8 47-42! 59.8-2 29-34!, waarna wit van serieus tegenspel verstoken is; één voorbeeldje tot besluit: 60.2-19 28-33 61.19-32 33-39! 62.32-28(?) (maar 62.32-23?? 34-40! + is allerminst beter) 62...42-33! 63.28x6 34-40 +.

Zo (of - zoals gezegd - met direct 40...18-22! 41.27x18 13x22) had het dus gemoeien. Het gespeelde 40...9-14 annex 41...3-9 is nèt iets te tijdrovend en heeft anderzijds het bezwaar dat zwart zijn rechter vleugel niet meer zo goed tegen een vijandelijke tegenaanval kan beschermen als in bovenstaande spelgang. 41.43-39(!) 3-9 42.39-33(!) 28x39 43.34x43 18-22 Met de wetenschap dat wit hierna vrij zeker remise kan maken (zie het commentaar bij de 45ste zet) is het niet moeilijk te concluderen dat 43...17-22! beter was geweest. Sterker nog: het lijkt mij zeker niet ondenkbaar dat zwart dan nog steeds op winst had gestaan (een karakteristiek variantje luidt bijvoorbeeld 44.43-38 22-28! 45.38-32 28x37 46.31x42 18-22! 47.27x18 13x22 48.30-25 22-28 49.42-38 4-10! 50.35-30 10-15 +), in welk geval het vraagteken achter zijn 40ste zet in analytische zin onterecht zou zijn. Maar dat weinig voor de hand liggende 43...17-22, waaraan overigens zeer veel varianten vastzitten, was - getuige ook de tekstzet

- natuurlijk niet wat Keller van plan was toen hij tot 40...9-14 besloot. 44.27x18 13x22 (zie diagram)

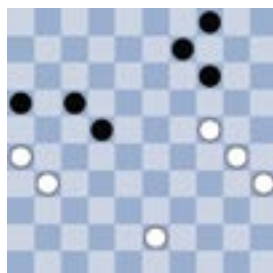

diagram 5

45.31-27? Maar zo blijft zwarts minder doortastende optreden op de 40ste en 43ste zet zonder gevolgen. Van de tijdwinst (2 tempi) die Visser als het ware in de schoot geworpen heeft gekregen, had deze kunnen en moeten profiteren door 45.43-38! te spelen. Na 45...16-21(?) 46.38-32! zou zwart dan nergens meer komen (wit kan 46...4-10 immers op elk gewenst moment met 47/49.31-27 22x31 48/50.26x37 17-22 49/51.37-31 = beantwoorden), zodat Kellers enige winstkans in 45...22-28(!) schuilt. Daarop verliest 46.38-32? 28x37 47.31x42 weliswaar door hetzij 47...16-21 enz., hetzij 47...17-22 (merk op dat er in dit laatste geval via zetverwisseling een 5x5-standje uit de vorige aantekening is ontstaan), maar 46.30-25! lijkt nog juist houdbaar spel te geven; twee varianten ter illustratie:
1) 46...4-10 (zwart moet zijn pijlen wel tegen de achtergebleven schijf 35 richten, want een vervolg als 46...16-21 47.24-20 17-22 48.26x17 22x11 49.35-30 11-16/17 50.31-26! zou zelfs volkomen gelijkwaardig zijn) 47.31-27!! (alleen zo) 47...28-32 48.24-20! 32x43 49.20-15 =.
2) 46...28-32(!) 47.38x27 4-10 (op zich een prachtig idee; maar het is helaas

niet voldoende:) 48.27-22! (na 48.35-30? 10-15 zou zwart met een schijf minder inderdaad gewonnen staan!) 48...17x28 49.31-27 10-15 50.26-21! 28-32 51.27x38 16x27 52.38-33 27-32 53.33-29 32-37 54.29-23 37-41 (niet beter is 54...9-13 55.25-20! 14x25 56.23-19 13-18 57.19-14 =) 55.24-20! (en vooral niet te snel 55.23-18? wegens 55...9-13!! 56.18x20 41-46 +) 55...15x24 56.23-18 41-46/47 57.18-12 en winst voor zwart is niet te zien. 45...22x31 46.26x37 17-22 47.43-38 16-21 (zie diagram)

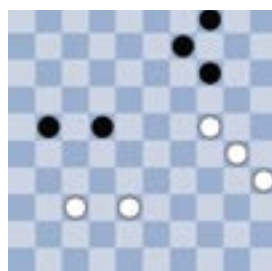

diagram 6

Langzaam maar zeker komt het einde in zicht. Maar staat zwart inmiddels niet (opnieuw) huizenhoog gewonnen? Die defaitistische gedachte zou gemakkelijk de kop op kunnen steken bij een (wit)speler die in de veronderstelling verkeert dat hij met zijn voorste drie schijven dient aan te vallen en dat de achterste twee voor de verdediging bedoeld zijn. Inderdaad zou wit na 48.30-25? 22-27! 49.24-20(?) 21-26 enz. volmaakt kansloos zijn: zwart loopt in sneltreinvaart door naar dam, terwijl er van een serieuze tegenaanval in de verste verte geen sprake is! Daarentegen staat ons nog een spannende ontknoping te wachten wanneer wit juist zijn stukken op 37 en 38 zou aanwenden om een tegenaanval-door-het-midden in te zetten. Kijkt u maar:
48.38-33!! 22-27 49.33-29!! 21-26 50.29-23 27-31

51.37-32 31-36 52.23-18 36-41 53.32-28! 41-47 (eerst 53...26-31 54.28-23! en dan pas damhalen lijkt geenszins kansrijker) 54.18-12 47x20 en nu:
1) 55.30-25? (in feite is dit natuurlijk een regelrechte blunder; desondanks laat ik ook dit variantje zien, daar er een prachtige motiefwinst uit kan voortvloeien:) 55...20-29! 56.12-8 9-13! 57.8x10 4x15 58.28-22 29-12 59.35-30 26-31 (helaas kan hier ook al 59...12-40 gevolgd door 60...40-35 +) 60.30-24 31-37 61.25-20 37-41 62.20-14 41-47! 63.24-20 (nog het beste) 63...15x24 64.14-9 12-3!! (alleen zo) 65.9-4 3-14!! (zie analyse-diagram)

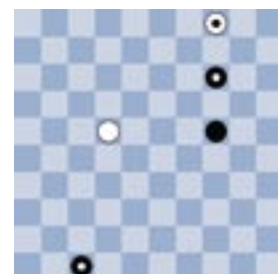

diagram 7

66.4-13 (de enige: er dreigde 66...14-10 met winst op tempo, en 66.4-18 was uitgeschakeld door het dam-offer op 28) 66...14-19! en de witte dam heeft geen geschikt vluchtveld meer!
2) 55.12-7! (wit hoeft zich van de 'dreiging' 55...20-25 niets aan te trekken) en het is zeer de vraag of zwart het resterende 5x4-eindspel, waarin ook zijn tegenstander uitzicht op een tweede dam heeft, nog wel kan winnen...

Zo ver zou het evenwel niet komen. Visser, wiens oog kennelijk niet op die stoutmoedige opmars van schijf 38 vermocht te vallen, produceerde de zwakste zet van de hele partij: in het zicht van de haven gaf hij het op!

LEO ALIAR
SASSENHEIMSTRAAT 14
6843 MK ARNHEM
(026) 381 79 97
L.ALIAR@CHELLO.NL

Afgelopen 28 oktober was het precies 20 jaar geleden dat op de Nederlandse televisie op damgebied iets bijzonders was te zien.

WEDDEN DAT...?

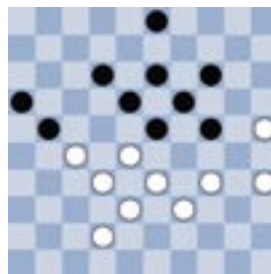
Afgelopen 28 oktober was het precies 20 jaar geleden dat op de Nederlandse televisie op damgebied iets bijzonders was te zien. Hoe bijzonder het was bleek na de uitzending van dit programma.

Jos Brink als presentator deed er een schepje bovenop door in een landelijk familieblad te zeggen dat hij dit het mooiste vond van al zijn weddenschappen tot op dat ogenblik. Een damliefhebber kon van de afgelopen honderd jaar van 1886 tot 1986 alle (zo niet, bijna alle) bekende en waar ook ter wereld gepubliceerde damfragmenten precies zeggen om welke partij het ging en wie tegen wie speelde en in welk toernooi.

Het ging hier om het cruciale moment, waarbij een winnaar of verliezer bekend was. Dit alles kwam aan het rollen toen de grote damanimator en promotor Piet Levels uit Huissen had bemerkt dat er iemand was die immens veel damfragmenten kent. Op voorstel van Piet Levels werd de redactie van het toen immens populaire televisie programma *Wedden Dat...?* aangeschreven. En nieuwsgierig dat zij werden, hebben ze deze persoon in kwestie uitgenodigd en de nodige contacten gelegd. Avro-medewerker Rob Clerc werd benaderd, maar naar ik me nog kan herinneren, haakte hij af om een selectie te gaan maken uit ruim 10.000 damfragmenten. Mij kwam ter ore dat Harm Wiersma om andere reden ervan af zag om de kandidaat te komen aankondigen. Tijdens het WK 1986 in Groningen, vlak na de uitzending, kwam het tijdens een diner nog aan de orde met Harm Wiersma. Uiteindelijk mocht Piet Levels, die betrokken is geweest bij het samenstellen van tientallen damboeken met verschillende auteurs, zelf het nodige materiaal aanbieden bij de Avro, (lees: redactieteam van *Wedden dat...?*). Na een strenge selectie van ongeveer 10.000 damfragmenten werd het teruggebracht naar een honderdtal damfragmenten uit de gehele wereld van 1886 tot 1986 van alle toernooien. Betrokken damliefhebber maakte bij de try-out een bijzonder sterke en goede indruk om binnen drie minuten van een twintigtal standen ruim binnen de tijd te raden om welke fragmenten het ging. Regisseur en programmamaker Joop van den Ende wist in overleg met de presentator Jos Brink de kandidaat te overvallen, om tijdens de opnames "zijn" 3 minuten terug te brengen naar 2.30 minuten. De zenuwen gierden door het lichaam van de kandidaat want 30 seconden afsnoepen zonder vooraf overleg was alleen maar om de spanningen op te voeren. Hierbij laat ik u genieten van een achttal damfragmenten die toentertijd de revue passeerde, waarvan bijna de helft de Tv-uitzending heeft gehaald.

Bij de meeste damstanden zijn Nederlandse spelers betrokken. Maar ik begin met de alleroudste damfragment, dat van meer dan 120 jaar geleden.

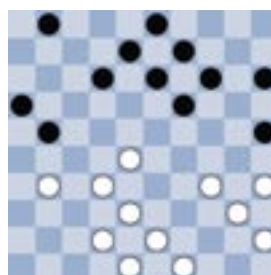
Diagram 1
K. de Heer

L. Dussaut

De stand van diagram 1 deed zich voor tijdens een toernooi te Amiens in 1886 en wel tussen Dr. L. Dussaut met wit en K. de Heer. Het gaat in dit fragment om het dubbeloffer met 35-30, 27-22 en 33-29. Verder ga ik hierop niet in.

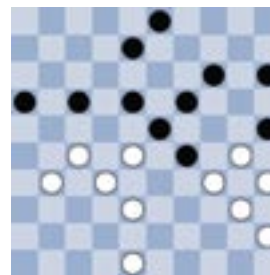
Diagram 2
De Descallar

Abdallan

De stand van diagram 2 komt uit het kampioenschap van Marokko 1962. Hier gaat het om dat Ir. Graaf De Descallar offerde met 21-27 31x22 12-18 en Abdallan wilde schijfwinst behouden en speelde 32-27. Nu won zwart met de coup Napoleon met 18-23 38-32 23-29 34x23 14-20 23x14 13-19 14x23 16-21 27x16 25-30 35x24 20x47.

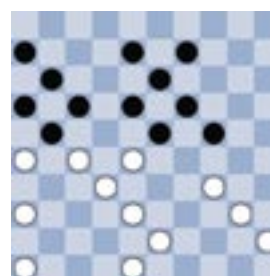
Diagram 3
Fidele Nimbi

Mamina N'Diaye

De stand van diagram 3 komt uit het Suikerdamtoernooi 1975 te Amsterdam. De Malinees Mamina N'Diaye speelde hier lachend 30-24 en prachtig was het te zien (ik stond erbij) hoe de Congolees Fidele Nimbi eveneens lachend sloeg met 19x39, want hij wist het vervolg al, 28x10 15x4 27-21 17x28 40-34 met altijd 35x2.

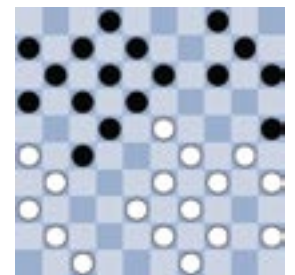
Diagram 4
R. Roethof

A. Baljakin

De stand van diagram 4 komt uit het Damolympiade 1986 te Valkenburg. Dit was ongeveer een van de jongste standen toen. Ronald Roethof, toen Suriname, thans Nederland speelde hier met zwart 24-30 34x25 23-29, waarop Alexander Baljakin, toen Rusland, thans Nederland verrassend vervolgde met 27-22 18x27 36-31 27x36 46-41 36x47 40-34 47x22 34x12 17x8 26x28.

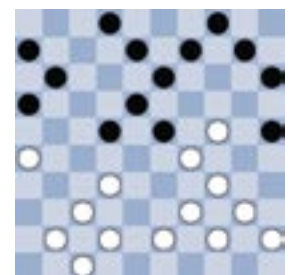
Diagram 5
W. Tsjegolew

Ton Sijbrands

De stand van diagram 5 komt uit het wereldkampioenschap 1968. De Rus Tsjegolew speelde hier met zwart 27-32 38x27 en 13-19 met later remise. Op de vraag waarom hij niet direct 13-19 speelde in de diagramstand antwoordde hij: dat hij "bang" was dat Ton Sijbrands de remi-secombinatie met 33-28 22x24 31x13 19x28 30x19 14x23 38-33 8x19 33x22 17x28 26-21 16x27 36-31 27x36 34-29 23x34 39x30 25x34 47-42 36x38 43x5 zou hebben gepakt! Ha ha ha. Ik houd van dit soort humor. Nu is Tsjegolew bang dat hij geen remise kan halen tegen onze Ton.

Diagram 6
W. Klein

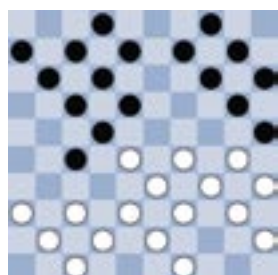

Leen de Rooij

De stand van diagram 6 komt uit de bondswedstrijd uit 1976-1977. Leen de Rooij, toen DV Treebeek, thans Unive CTD Arnhem haalde fraai uit tegen W. Klein uit Leiden. Met wit

deed hij het als volgt: 24-20 15x33 39x19 13x24 32-28 22x33 26-21 16x27 37-31 27x36 42-38 33x42 47x33 36x47 38-33 47x29 34x5. Het is altijd fijn op zo in de competitie te winnen.

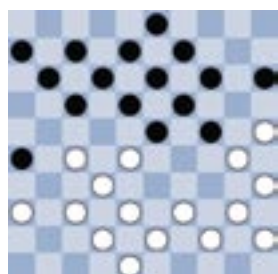
Diagram 7
M. Storm

Douwe de Jong

De stand van diagram 7 komt uit de halve finale van het kampioenschap van Nederland 1968, gehouden te Arnhem. Wijlen Douwe de Jong uit Groningen haalde hier met wit uit tegen M.Storm. Wit won door 29-23 18x29 33x24 22x44 24-19 14x23 30-24 20x29 34-30 25x34 38-33 29x38 40x18 12x23 43x5.

Diagram 8
J.P. Kuypers

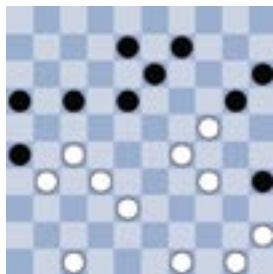
G. Dsinter

En de laatste stand uit het Wedden Dat...? map is de stand van diagram 8. Deze deed zich voor tijdens het Internationale toernooi in 1949 te Rotterdam. G.Dsinter speelde hier met wit 27-21 en J.P.Kuypers kon de verleiding niet weerstaan en antwoordde met 11-16 en fraai de afwikkeling welk Dsinter ten toon spreide met 28-22 18x27 (17x28 32-27-22 37-32) 25-20 14x34 40x18 13x22 38-33!! 27x40 35x44 16x27 33-29 24x33 39x28 22x33 37-31 26x37 42x4.

De kandidaat liet iedereen zweten, maar hij zweette zelf het meest door op de seconde af de wedden-

schap te halen en heel Nederland had het de volgende dag erover. En de kandidaat, dat was ik!

PRIJSVRAAG
Diagram 9
Wit speelt en wint

Tot slot de traditionele prijsvraag in de stand van diagram 9. Dit keer maak ik het niet al te moeilijk voor u. Het is gewoon eenvoudig: Wit speelt en wint. Stuur uw oplossing en graag ook een paar fraaie fragmenten, composities of clubbladen, naar bovengenoemd adres. Ook tips, waar ik op het Internet damfragmenten kan aantreffen, zijn van harte welkom. Onder de inzenders van goede oplossingen wordt een damboek of damboekenbon verloot. Veel succes ermee!

Oplossing en winnaar van de vorige keer HD, september 2006. Het ging hier om een fantasieprobleem. Toch waren er genoeg oplossers die de uitdaging aangingen en de juiste auteursoplossing wisten te vinden. Wit 14 schijven op: 21, 27, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 42, 43, 44, 47, 48, 50. Zwart 6 schijven op: 8, 14, 17, 18, 24, 36 en 5 dammen op 12, 15, 16, 20, 26. Wit wint in deze prachtige compositie van Dick de Ruiter als volgt: 35-30 24x35 34-30 20x40 32-28 35x24 28-23 18x29 47-41 36x38 50-45 26x42 45x23 12x43 21x3 16x32 3x29 15x33 48x48! Mooi he? De gelukkige winnaar is de heer Dirk van der Stelt uit Geertruidenberg. Van Harte!

LEVEND DAMSPEL

Met een levend damspel werd de tentoonstelling van de damboekencollectie van wijlen Geert Bosma feestelijk geopend. Dit gebeurde op 11 oktober bij Tresoar (Fries Historisch en Letterkundig Centrum) in Leeuwarden.

Er werd een levend damspel opgevoerd met prominenten (burgemeesters, oud-burgemeesters en gedeputeerden) en leerlingen van de Prins Mauritschool als schijven. Zij droegen allen hoeden, gemaakt door leerlingen van het Friesland College afdeling Mode.

Hoedenmaakster Anneke Langenberg (met rood-zwarte hoed) loofde de prijs uit voor de mooiste hoed. De maakster, Nara Mansoerjan, staat op de achtergrond. De hoed moest voldoen aan bepaalde vereisten. Behalve dienst doen als damschip moest de hoed ook nog lekker zitten en niet afvallen.

Tjalling Goedemoed (foto links) had meegewerkt aan het catalogiseren van de 'Collectie Geert Bosma' en hij had tijdens de dampartij dan ook de witte schijven. Zijn tegenstander was Tjalling van den Bosch. Viteindelijk hielden de twee Tjallings elkaar in evenwicht.

Beiden hadden nog een dam (twee spelers op één veld) en een schijf over.

Meer foto's zijn te zien op www.pfdab.nl. Ga naar Foto's Dammen Tresoar.

FOTO'S SIETSE NAGEL

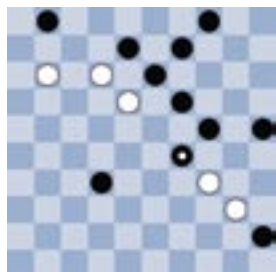
LEEN DE ROOIJ
BENONIGAARD 19
6831 BL ARNHEM
LEENDEROOIJ@PLANET.NL

SCHOON SCHIP

Het is onbevredigend om oplossers te lang op de uitslag te laten wachten. Daarom maken we schoon schip en plaatsen in een keer de oplossingen van de series van april en juni 2006. Dat vergt veel plaatsruimte, vooral omdat we een paar fraaie momenten op dia willen vastleggen. Daarom beperken we ons, wat de opgaven betreft, tot één (prijs)probleem, maar wat voor een!

Oplossingen april 2006

969 (D. v.d. Berg) 22, 35, 4 (27) 37 (271A) 36 (31) 7 (12) 32 A(261) 26 (32) 27, 8 Correct, maar het werkt niet cholesterolverhogend.
970 (W. Lente) 34, 43, 32, 22, 30, 40, 8 (27) 2 (21A) 16 (31) 32 (42) 37. 27 A(31) 32, 42, 37 (31) 27
Een mooi motief met twee scherpe varianten.
971 (A. v.d. Elzen) 31, 32, 12, 3, 35 Prachtige meerslagen, maar helaas is het slot onbevredigend.
972 (A. Wuijtenburg) 44, 40, 42, 33, 172! 3, 9, 21, 2. Guerra

A. Wuijtenburg

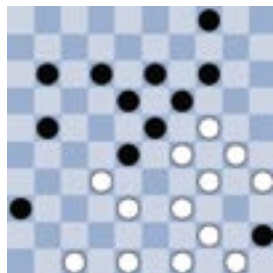
In het diagram kunt u het probleem en de verschillende stadia nog eens zien. Klasse!

973 (H. de Waard) 11, 22, 18, 4, 28, 44 (40) 39, 44, 44 (50) 34, 34

De collega-redacteur (Vuurwerk) ontloopt zich

als een echte geveltoerist. Zwart is hoog gekomen. De aanvangsstand zal wel te verklaren zijn, maar niet door mij.

974 (J. v.d. Boogaard) 18 (12A) 43, 42, 44, 33, 10, 3, 29, 40, 11, 46 A(22) 29 (27) 472, 25x43 (b.v. 24, 29) 427, 44, 39, 10 De pret wordt bedorven door een b.o.: 18 (12) en nu 33, 44, 482, 10, 3 975 (J. v.d. Boogaard) 40, 482, 41, 504, 28, 23, 25, 15, 39, 20. Gortmans/Fabre (23) 14 (29) 9 (13) 10 (34) 4 (19) 15 (23) 10 (29) 15

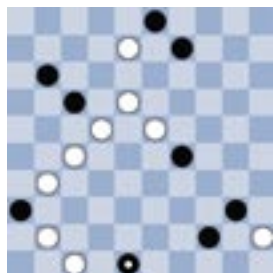
J. van den Boogaard

Ook deze mag in de etalage, niet vanwege een bepaald moment, maar wegens het totaalbeeld. We zien een prachtige gescheiden aanvangsstand en veld 50 wordt ontruimd zonder rommel achter te laten.

976 (P. Lauwen) 317, 428, 504, 32, 42, 25, 11, 14, 39, 7 (31) 2 (9) 3 (36) 26 (41) 37 (32) 24 (37) 47

Voor dit probleem geldt ongeveer hetzelfde als voor de vorige. Alleen is er hier geen koevoet nodig om de stand open te breken.

977 (A.J. de Jong) 10, 32, 43, 8, 14, 3, 42, 21 (17) 16

A. J. de Jong

De schijven flaneren langs een mondaine boulevard. De memorabele momenten worden op het tweede en derde plaatje in beeld gebracht. Zo wil ik ze graag van de problemisten hebben.

978 (L. de Rooij) 417, 37, 471, 504, 8, 38, 38, 40, 5 (10) 34, 450, 18
"Waar heeft Johan die vandaan gehaald?" vroeg ik mij verbaasd af. Bron: Trouw, 25-02-1969. Op bestelling geleverd aan een redacteur die partijstanden wilde plaatsen. Maar u weet het: zo maak ik ze doorgaans niet. De eerste en tweede zet zijn verwisselbaar en het slot is waardeloos. Ik had andere en betere problemen voor Het Damspel ingeleverd. Omdat we de oplossingen van deze serie niet kunnen achterhalen en de laderstand spoorloos is, heeft de eindredacteur besloten om op eigen gezag, en kijkend naar de laatst gepubliceerde ladder, de prijs toe te kennen aan: W. Riemens. Als hij zijn gegevens doorgeeft aan het Bonds bureau, kan hij zijn prijs tegemoet zien.

Oplossingen juni 2006

979 (D. v.d. Berg) 19, 10, 29, 17, 271, 4, 2 (16, 7) 21 (12) 17.31 B.o. 17, 18, 12, 271, 4, 34 980 (P. Kuijper) 39, 13, 14, 33, 49x38, 49, 44, 39, 7, 42

De wilde aanvangsstand wordt niet door een sprankelende oplossing gerechtvaardigd. 981 (A. Wuijtenburg) 9, 28, 33, 44, 44, 41, 22, 2, 10, 44 B.o. 150, 28, 41, 4, 45, 283, 7 982 (H.J. van Alphen) 35, 28, 48x39, 38, 38, 21, 5, 7 (49) 40, 44, 44

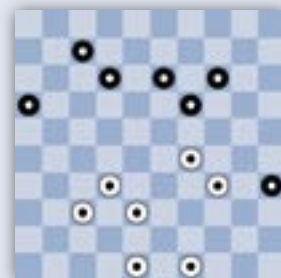
Na een weinig verrassende inleiding komt er een uitstekend motief op het bord.

983 (J. v.d. Boogaard) Er moet een witte schijf op 42 bijgeplaatst worden.

Prijsprobleem

P.Kuijper

Heel apart! De auteur maakte een probleem met uitsluitend dammen. Het eindigt scherp. Gaat u me niet met ellenlange varianten aantonen dat 34-45 wint. Daaraan hoeft u geen tijd te verspillen. Pieter Kuijper heeft nog geprobeerd een 10x10 dammenstand te maken, maar dat is hem niet gelukt. Een uitdaging voor u? Onder de oplossers wordt een jaarabonnement op De Problemist verloot (waarde € 30) Oplossingen binnen een maand na verschijning van dit nummer inzenden.

OPDRACHT VOOR PROBLEMISTEN

Maak een probleem dat eindigt in een vijfslag met een witte dam vanaf veld 38. De inzender van het beste probleem ontvangt een exemplaar van het boekje met problemen van A.J.Beemer. (Dat verschijnt binnenkort en zal de volgende keer in deze rubriek worden besproken)

Opl. 29(23A)33,8,41,31,3,4 0,49,33

(35)11(30)7(40)2(35)29,7 (28,32)23(38)29(43)40,4 8 A(25)40,12,41,14 B.o. 29(23)41,32,33 Mooi motief, dat een correcte bewerking verdient.

984 (J.A. Pennings) 28,20,2 2,10,9,19,8,20,36,7,30(25)2 Er is veel toegestaan om een bijkans onbewerkbaar idee te realiseren, maar met deze aanvangsstand wordt er een aanslag gepleegd op onze tolerantie.

985 (L. de Rooij) (de naam was boven de andere gevel geplaatst) 417,37,41,504,8 ,38,38,40,5 (10)34,450,18.

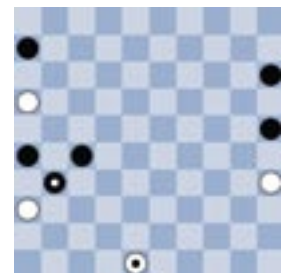
Na vijf serieuze "vul" zetten volgt de "fun". Let op; men heeft de neiging om van 5 naar 25 te slaan, maar de dam moet de afslag via 27 nemen. 986 (A.Tavernier) 361,18,2 9,27,8,38,38,34,5 (10,12)43 De foeilelijke aanvangsstand wordt niet gecompenseerd door Franse charme.

987 (Max Douwes) 371,41, 239,14,37,9,2,35,40,24,20,2 0,44 B.o. 383,20(15x24)19,2 0,15,4,13

Als we de b.o. willen vermijden door 47 op 46 te zetten, krijgen we te maken met zettenverwising. Jammer, want het is een stijlvol probleem met een leuke slotfase.

988 (D. de Ruiter) 37,7,16,3

8,42(31)10,4,48(20)11,350,3 2. Blonde

Zwart aan zet. Het "moment suprême" in dit probleem. Voortdurend moeten we ons afvragen of storende beginstanden worden gecompenseerd door een voortreffelijke realisatie. In dit probleem mogen we deze vraag bevestigend beantwoorden. Het is de beste van de serie, die een aantal uitvallers en nogal wat middelmaat telt. De eindredacteur looft de prijs uit aan: R. Winkel. Als hij zijn gegevens doorgeeft aan het Bonds bureau, kan hij zijn prijs tegemoet zien.

OSCAR LOGNON KAMPIOEN VAN FRANKRIJK 2006

Het dammen in Frankrijk, het moederland van ons spel, zit weer in de lift. Er zijn veel toernooien, er is een veel gebruikt Internet damforum, beheerd door Nicolas Guibert en Arnaud Cordier, een mooi damtijdschrift L'Effort, een energieke informatie-voorzienaar in de persoon van Jacques Permal en er zijn her en der jeugdopleidingen. Bovendien creëert Patrick Kopp uit de Franse Alpen fraaie websites, zodat iedereen via het wereldwijde web op de hoogte kan blijven van de damspelactiviteiten in het land.

De vele sterke top- en subtopspelers die oorspronkelijk uit Afrika afkomstig zijn, zoals Fidèle Nimbi, Berté Ntalou en Adelin Bikindou uit Kongo, Flaubert Ndonzi en Faustin Ekollo uit Kameroen, Djédjé Kouassi, Maxime Kouamé en Oscar Lognon uit Ivoorkust en Souleymane Keita uit Senegal, hebben het Franse damwereldje ook in technisch opzicht belangrijk gestimuleerd.

De sterkste Franse dammer sinds wereldkampioen Pierre Ghestem is volgens ingewijden de Parijzenaar Arnaud Cordier, die schitterde op het Europees kampioenschap in Bovec, Slovenië. Toch wordt Cordier in de nationale kampioenschappen van Frankrijk niet zomaar even kampioen. Integendeel.

In 2005 lukte het Cordier nog, maar in 2004 ging de titel naar Gilles Delmotte, terwijl in 2002 en 2003 de Normandiër Laurent Nicault de sterkste was.

In augustus van dit jaar in Lauzerte leek het er lange tijd op dat Cordier zijn titel ging prolongeren, maar in de 10de en voorlaatste ronde sneuvelde Cordier tegen Oscar Lognon uit Nantes. Omdat Arnaud Cordier in de

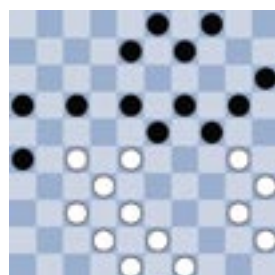
11de ronde niet langs Patrick Martin kwam en Lognon remise speelde met Laurent Nicault, eindigden Lognon, Nicault en Cordier allen met 14 punten, maar ging de titel dankzij het onderling resultaat naar de Bretonse kampioen.

De nieuwe Franse kampioen Oscar Lognon heeft een eigen website: <http://damlog.over-blog.com/> en ook op Patrick Kopp's officiële kampioenssite <http://dammeur.com/Lauzerte2006/index.htm> kan men nog nagenieten van het succes van Oscar Lognon.

OSCAR LOGNON kampioen van Frankrijk 2006

Foto: Patrick Kopp

Het volgende fragment zegt iets over het niveau van het Franse dammen van tegenwoordig.

Arnaud Cordier – Dirk van Schaik jr. 2-0
2de ronde Kampioenschap van Europa 2006
Stand na 27...14-20

Partijverloop: 28.38-33 8-13 29.37-31 26x37 30.42x31 17-21? 31.43-38! 24-29 32.33x24 20x29 33.40-34! 29x40 34.45x34! 3-8 35.28-22!! En omdat 21-26 opnieuw verhinderd is, gaf zwart het op.

AFRIKA

Wouter van Beek kwam met het volgende nieuwtje: Ndiaga Samb heeft het recht Léopold Kouogueu uit te dagen voor een match met als inzet de titel Kampioen van Afrika 2007. Het idee om Souleymane Bâ uit Mali en Bassirou Bâ uit Senegal te laten herkomen om de vierde Afrikaanse plaats in het WK 2007 in Hardenberg werd overruled door Pieter Hilderling. Van de wedstrijdvoorwaarden wil de executive vice-president van de FMJD niet na afloop van een toernooi afwijken.

OSCAR LOGNON – LAURENT NICAULT

Foto: Philippe Jeanneret

SJTSJOGOLJEV SCHRIJFT

Begin 2007 zal er een nieuw boek verschijnen over het leven van Baba Sy, geschreven door de in Grenoble wonende Senegalees Souleymane "Le Pape" Ndieye. Baba Sy's vriend Wjatsjeslav Sjtsjogoljev heeft zijn writer's block overwonnen. Zijn eerste (en laatste) boek zag het licht in 1969, maar in augustus is mede dankzij echtgenote Galina Sapozhnikova en Aleksej Tsjizjov het tweede boek van de wereldkampioen van 1960 en 1964 uitgekomen. In dit werk behandelt Slawa ál zijn 126 winstpartijen uit de kampioenschappen van de Sovjet-Unie. Op luchtige wijze, vergelijkbaar met de manier waarop Ton Sijbrands analyseert in de Prisma Ton Sijbrands Dammer, volgens Slawa Ton's beste boek, want Slawa houdt nou eenmaal meer van Tsjechov dan van Tolstoj. Daarnaast een interview met Slawa over alle bedriegers die zich aan combines bezondigden in kampioenschappen van USSR, EK's en WK's. En ook veel tabellen, foto's en artikelen die in de Sovjet-tijd verboden werden of zwaar gecensureerd. Opmerkelijk is onder andere dat Koeperman, die ei-

WJATSJESLAV IWANOWITSJ SJTSJOGOLJEV IN 1970
foto uit het archief van Aleksej Tsjizjov

genlijk Israel Koeperman heette, maar zijn naam heeft veranderd in Iser, al begin jaren vijftig door de Russische 64-veldenbond voor een paar jaar geschorst is wegens bewezen combine.

Het boek kost 20 euro en heeft een uitgebreid voor-

woord van Aleksej Tsjizjov, voor wie Slawa secondant is vanaf begin jaren negentig. Het nieuwe boek van Slawa kan besteld worden door overmaken van euro 22,60 (inclusief verzendkosten binnen Nederland) op giro-rekening 4600280 ten name van Hiltex in Amsterdam. Verzendkosten binnen Europa 5,50, buiten Europa 10,55. Niet vergeten uw adres door te geven!

NEDERLAND

Léopold Kouogueu won in oktober het 26ste Open Damkampioenschap van Amersfoort en Aleksander Schwarzman was een week later meer dan verdiend eerste in het 9de Bijlmerdamtoernooi. Schwarzman won het toernooi voor de derde keer. De andere Bijlmerdamtoernooien gingen naar Ndiaga Samb, Kees Thijssen en Aleksej Tsjizjov die het evenement allen twee keer wonnen. Jeroen van den Akker werd tweede achter Schwarzman. Jeroen voldeed voor de vierde keer aan de norm en is dus benoemd tot Grand Maître International.

VIVIAN TRONCON
Foto: Hensley Rondei

CURAÇAO

Nelsen Angela heeft in september de macht gegrepen op Curaçao. Met 17 uit 10 werd Nelsen Curaçaos kampioen, vlak voor PADCF president Raoul Alias (16) en Carlos Lorevil (14). Mijail Eisden was de beste in het juniorenkampioenschap van Curaçao en bij de meisjesjunioren ging de titel naar Vivian Troncon.

WORD VRIEND VAN DE KNDB

De kracht van de KNDB ligt besloten in de vele vrijwilligers die zich met hart en ziel inzetten voor onze sport en onze bond. Als vriend van de KNDB helpt u samen met deze vrijwilligers de damsport vooruit. Maak ieder jaar 100 euro over op Rabobank 16.11.61.588 t.n.v. KNDB Rheden onder vermelding van 'Vriend van de KNDB'. Op www.kndb.nl kunt u zien, wie u zijn voorgegaan. We gebruiken uw bijdrage voor het ontwikkelen en onderhouden van gezicht bepalende damproducten. In 2007 willen we met behulp van uw bijdrage graag komen tot in ieder geval één en zo mogelijk alle van de hierna genoemde producten: elektronische damborden, damsoftware voor mobiele telefoons en pda's, speels vormgegeven speelmateriaal voor jonge kinderen, professioneel promotiemateriaal en verdere ontwikkeling van de KNDB websites. U krijgt jaarlijks een overzicht van de bestede financiën.

BONDSRAADSVERGADERING

Op 4 november kwam de KNDB bondsraad voor de derde maal dit jaar bijeen. Vooraf had erevoorzitter Joop Meure de vergadering telefonisch een productieve bijeenkomst toegewenst.

Financiën

Als gevolg van gewijzigd overheidsbeleid staan de subsidie inkomsten verder onder druk met voor 2007 een aanvankelijk verwacht gat van 35.000 euro. Het bestuur legde daarom in overleg met de financiële commissie een pakket maatregelen ter grote van het verwachte gat aan de bondsraad voor. Ter vergadering meldde de penningmeester, dat een overgangsregeling in de maak is en dat de overheidsbijdrage waarschijnlijk in twee jaar wordt afgebouwd. De bondsraad keurde met enkele aanpassingen het voorgestelde pakket maatregelen goed. De belangrijkste maatregelen zijn:

- Verhoging seniorencontributie met 2 euro
- Doorbelasting arbeidskosten bondsbureau voor nationale competitie in omslagregeling
- Afschaffing lidmaatschapssubsidie voor jeugdleden tot en met twaalf jaar
- Uniformering jeugdcontributie op huidig junioren niveau

Voorstellen

- Het voorstel om voortaan rechtsgeldige besluiten te kunnen nemen als een meerderheid van het aantal zitting hebbende bondsraadsleden ter vergadering aanwezig is, werd aangenomen. Voorheen was het quorum op tweederde gesteld.
- Het voorstel om het NK format zoals gehanteerd bij het NK 2006 in Culemborg (negen dagen, twee partijen op één dag) vast te leggen in het SWR is afgewezen. Bestuur en bondsraad waren van mening, dat een NK organisatie enige speelruimte moet hebben.
- Het voorstel, om bij gelijk eindigen bij voorkeur barrage te spelen, is aangenomen.
- Het voorstel om in de finales van het NK aspiranten en junioren de plusjes als beslissingsregel bij gelijk eindigen te hanteren ná het aantal overwinnin-

gen is aangenomen

- Het bestuursvoorstel een bepaling betreffende transacties met derden op te nemen in het huiselijk reglement is aangenomen.

Verkiezingen

Bestuur: M. Kusters als lid van bestuur, N. van Tiel als lid van bestuur. Commissies: A. Kammeraat als lid van de Reglementscommissie, T. van den Hoek als lid van de Protestcommissie, A.P. Bouw als reservelid van de Protestcommissie, W.L. van Dongen als lid van de Commissie van Beroep, A. de Mooij als reservelid van de Commissie van Beroep, T. de Mik als reservelid van de Commissie van Beroep, J. Andries als lid van de Tuchtcommissie, O. Verdel als lid van de Financiële Commissie.

Geert van Dijk erelid KNDB

De bondsraad besloot unaniem tot het verlenen van het erelidmaatschap aan Geert van Dijk voor zijn vele verdiensten voor de damsport op met name het publicitaire vlak. Diezelfde avond spelde KNDB voorzitter Haitze Meurs op het feest ter gelegenheid van het vijfenzeventig jarig bestaan van de Wageningse Schaak- en Damvereniging het ereteken op en vertelde, dat de bondsraad daarmee een vergissing uit 1971 heeft rechtgezet. Van Dijk had destijds namelijk 'slechts' het lidmaatschap van verdienste ontvangen. Op de foto ziet u Van Dijk in actie tijdens zijn dankwoord.

MARKETINGPLAN

*Het samenwerkingstraject van de participerende sportbonden met marketingbureau VODW en sportkoepel NOC*NSF is op donderdag 21 september feestelijk afgesloten op Papendal. Op de foto levert de Nederlandse Dansbond zijn bijdrage aan de feestvreugde en kijkt het KNDB marketing team bewonderend toe. Van de drie bedieningsconcepten is 'Keep playing' voor kinderen tot en met twaalf jaar klaar om in het land besproken en uitgerold te worden. De concepten voor jongeren van 12 tot en met 18 en vijftigplussers (DamPlus) zijn nog in ontwikkeling.*

KADER TRAJNT KADER

Het project Kader traint kader is terug van weg geweest. Kersverse projectleiders Hans de Knikker en Cees de Leeuw staan te trappelen om dammend Nederland te verkaderen. Voor Noord-Holland, Drente, Oost Gelderland en Utrecht zochten zij bij het ter perse gaan van dit blad nog regio-coördinatoren. Belangstellenden die meer willen weten over dit veelbelovende initiatief, kunnen een e-mail sturen naar ktk@kndb.nl.

BONDSRAADSVERKIEZINGEN

De uitslag van de bondsraadsverkiezingen wordt in januari bekend gemaakt. In een aantal provincies hoeven geen verkiezingen gehouden te worden, omdat het aantal kandidaten gelijk is aan het aantal beschikbare zetels. De verkiezingen worden georganiseerd onder auspiciën van het Centrale Stembureau van de KNDB dat uit voorzitter, secretaris en twee bondsraadsleden van de KNDB bestaat.

OVERLEDEN

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van:

C. Tuin, Enkhuizer Damclub; R. Mokiem, ODB Haeghe Z, DC Den Haag, RDC; H. Tuin, DSS Zwartsluis; G. Onnink, ADC Aalten; H. Boxem, DC Emmen; W. Zoutendijk, Ons Genoegen Den IJp; J. van Houwelingen, DeZ Hardinxveld-Giessendam; J. Hoogsteen, DC Buitenpost; H. Hessel, ADG Amersfoort; C. van Duijn, KDC Katwijk; W. Los, HTB/HDC Hoogeveen (erelid).

VAN DE VOORZITTER,

Tot de absolute hoogtepunten van het voorzitterschap beschouw ik de uitreiking van onderscheidingen namens de KNDB aan personen die zich verdienstelijk gemaakt hebben voor de damsport. Met name wanneer betrokkenen er zelf niet op bedacht zijn. Zo mocht ik afgelopen zaterdag op het 75-jarig jubileum van WSDV te Wageningen het erelidmaatschap van de KNDB uitreiken aan dr. ir. Geert van Dijk, nadat eerder op de middag de Bondsraad daar unaniem haar instemming aan gegeven had.

Van Dijk is niet bekend geworden vanwege zijn bestuurlijke functies in de damwereld. Best mogelijk dat zelfkennis hierbij een rol gespeeld heeft, maar waarschijnlijk meer nog dat het niet gemakkelijk te combineren viel met zijn loopbaan als wetenschapper. Neemt niet weg dat Van Dijk veel voor het aanzien van de damsport betekend heeft. Als dammer – 12 maal op het erepodium van het NK en uitdager van Koepman om de wereldtitel – maar ook als docent. Jarenlang kon men via de radio de stem van Van Dijk in 5-minutenpraatjes beluisteren die het Nederlandse volk met damstanden en probleempjes opzadelde, om daarmee de damsport onder ieders aandacht te brengen. Ook als trainer van de Gelderse jeugd heeft Van Dijk in de jaren 60 zijn sporen verdiend.

Voor de jeugd een vergeten naam, voor de ouderen onder ons een tycoon, een boegbeeld van de damsport. Daarnaast voor de Wageningse damclub een steunpilaar die zijn club al die jaren, tot op de dag van vandaag, trouw bleef en ongevoelig bleek om bij andere clubs in een hogere klasse te gaan dammen.

Ik denk dat dit de kracht is van WSDV. Een hecht team van spelers die er al tientallen jaren lid van zijn en hun persoonlijke ontwikkeling ten dienste van de vereniging stellen. Witte van Moort, Huissen, noem ze maar op. Stuk voor stuk verenigingen met een harde kern van trouwe clubleden. Clubleden die zich inspannen om de jeugd te enthousiasmeren en de beginselen van de damsport bij te brengen in een leuke sfeer.

Een succesvoorwaarde voor elke damvereniging naar mijn gevoel.

Als bestuur van de KNDB voelen we de zorg om een bijdrage te leveren aan alle clubs die vooruit willen. Door middel van regiocoördinatoren, door een Kader traint Kader programma, door centrale jeugdtrainingen, door een interactieve website als DamZ!.

Maar natuurlijk kunnen we dat niet alleen. Ergo, we kunnen alleen maar een beetje bijdragen aan initiatieven die aan de basis – bij elke vereniging in eigen huis – gestart worden. Dat doen we graag. Met liefde. En gaandeweg ook met succes.

Haitze

JOHAN BASTIAANNET
ORTELIUSSTRAAT 147 HS
1057 AX AMSTERDAM
FMJD.OFFICE@WORLDONLINE.NL

Een keur van eindspelstudies uit Litouwen - 2

Vrijwel aan het begin van de eerste aflevering in het juninummer blijkt de naam van de eindspelcomponist uit Kroatië niet goed uit de verf gekomen te zijn, een direct gevolg van mijn voorkeur om bij de weergave van Slavische en Baltische eigennamen gebruik te maken van diacritische tekens. Maar helaas: de software waarmee Het Damspel wordt gemaakt, ondersteunt die niet en daardoor vallen 'diacritische' letters zomaar weg. De redactie van HD was daarop weliswaar bedacht, toch glipte die meneer Lepi er mooi tussendoor. Voor de niet-insiders: ik doelde natuurlijk op Miljenko Lepsi!

Anders dan ik enkele maanden geleden in gedachten had, zal deze tweede bijdrage over eindspelkunst uit Litouwen nog niet de laatste zijn. Daarvoor zullen de eindspelstudies die ik nog wil bespreken, naar verwachting te veel ruimte voor zich opeisen. Bovendien mocht ik van een lezer uit Goes een behatenswaardige reactie ontvangen - die bewaar ik voor de slotaflevering.

In het juninummer richtte ik al even de aandacht op **Algimantas Kaciuska**. Hij is naast hoofdredacteur van **Saskiu kaleidoskopas** van de Litouwse bond van damcompositie-liefhebbers **LSKMS**. Een derde functie, het lidmaatschap van de **CPI** (Commission du Problémisme International) heeft hij onlangs na een aanvaring met het FMJD hoofdbestuur helaas

moeten neerleggen, wat meteen ook de relatie tussen de FMJD en de LSKMS danig heeft verstoord - zal dat over enige tijd weer goedkomen?

Ondanks dit alles is mijn grote achting voor Kaciuska er beslist niet minder op geworden. Dat geldt tevens voor de composities die hij in z'n schaarse vrije tijd toch nog weet te maken. Eén van zijn inzendingen naar het kampioenschap van Litouwen 2004 mag hier zeker niet ontbreken; mijn oog is daarbij gevallen op een eenvoudig maar smaakvol stukje, verschenen in **Saskiu kaleidoskopas** nr. 14 (2003).

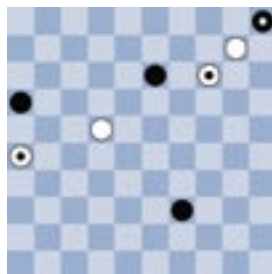

Diagram 1 - A. Kaciuska

1.22-17! 39-44

Want op 1...13-19 2.14x50 5x6 beslist natuurlijk 3.26-17 +.

2.14-9! 5x21 3.26x49 +.

Me dunkt, een leuk binnenkomstje!

Vervolgens wil ik u laten kennismaken met een drietal werkstukken van **Valdas Bieliauskas** (1959), een vijf jaar jongere stadgenoot van Kaciuska - beiden wonen namelijk in Siauliai.

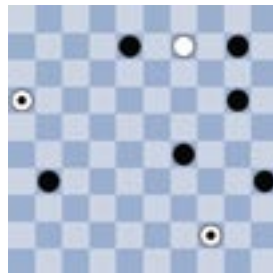

Diagram 2 - V. Bieliauskas

In het eerste eindspel van Bieliauskas ligt meteen derde dam halen zo voor de hand dat men nauwelijks geneigd is een zet met dam 16 te overwegen. Toch maar even 1.16-32 en 1.16-49 bekeken: Wel, na eerstgenoemde zet is 1...35-40 2.44x2 29-33 3.32x5 33-38 (vooral niet 3...33-39? 4.2-30! 39-44 5.30-39 44x33 6.9-3 20-24 7.3-26! 31-36 8.26-48 33-38 9.5-14 24-29 10.14-19 29-33 11.19-37! 38-42 12.37-31! met alsnog winst voor wit) al voldoende voor remise. En na 1.16-49? speelt zwart niet meteen 1...29-34? - want dat verliest nog door 2.9-3! (maar niet 2.9-4? 29-34! =) 31-36 3.3x48 enz. - maar last eerst even 1...8-13 in.

1.9-3!

Het juiste veld voor de nieuwe dam: 1...35-40 2.3x36 40x49 3.36-27 +. **1...31-36 2.3x40! 36-41** Vooralsnog onkwetsbaar dankzij de meerslagregel stevent zwarts voorste schijf af op de damlijn. Maar is hij daarmee wel gered? Mooi niet!

3.16-2!

Plots krijgt zwart een gloednieuwe winstpositie voorgeschoteld!

3...41-46

Ook na andere zetten is de strijd snel beslist, men zie:

1) 3...41-47 4.40-29 47x24

5.2x30 35x24 6.44-40 +

2) 3...20-24 4.2x30 35x24

5.34-29 24x33 6.44x46 +.
4.2-24 20x29 5.40x5 +.

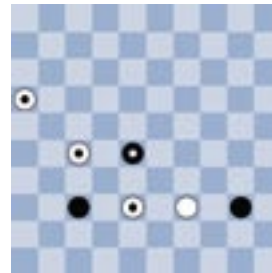

Diagram 3 - V. Bieliauskas

Het tweede eindspel van Bieliauskas geeft een totaal andere strijd te zien; zwart heeft al een dam maar is daarmee veel te voortvarend in de aanval gegaan: **1.38-33 40-44** Vluchten met de dam baat evenmin:

1) 1...28-14 2.33-28 14x21 3.16x41/46 40-45 4.41/46-28 45-50 5.28-6 +.

Wel is het de auteur ontgaan dat wit na 1..28-5 ook nog kan winnen door 2.33-6 40-45 3.39-33 enz. +. Dus laat ik gewoon de dam niet helemaal naar veld 5 spelen.

2) 1...28-6 2.27-22 6x28 3.33x6 met een op diverse finesses gebaseerde winst: 2.1) 3...37-42 4.39-34! 40x29 5.16-38 +.

2.2) 3...37-41 4.16-32 (of eerst schijf 39 offeren en dan pas 5.16-32) 41-47 5.39-34 40x29 6.32-38 +. 2.3) 3...40-45 4.16-32! 37x28 5.6x33 45-50 6.33-6 +.

In plaats van het eenvoudige 4.16-32! levert 4.16-43? evenwel niet meer dan remise op na 4...37-41 (al het andere verliest!) 5.43-32 41-47 =. En na 4.39-33? natuurlijk niet 4...37-42? 5.33-28! 42-48 6.16-43 48x11 7.6x50 +, maar eveneens 4...37-41! met remise.

2.4) 3. 40-44 4.39x50 37-41 5.6-39! +.

2.33x6/22 44x33 3.6/22x39! 37-42 4.39-48 42-47 5.48-42 +.

Beide composities hadden een belangrijk aandeel in de derde plaats die de auteur zou behalen in het kampioenschap van Litouwen 2004.

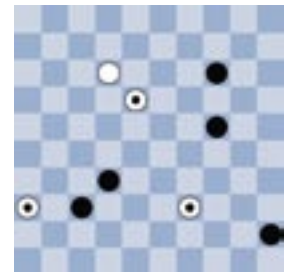

Diagram 4 - V. Bieliauskas
2e prijs 'Lietuva 2003'

Het derde werkstuk van Bieliauskas was juist niet uit dit kampioenschap, maar werd ingezonden voor 'Lietuva 2003' en in dit internationale concours bekoord met de tweede prijs - ik had het zelfs de eerste prijs gegund, maar de andere juryleden dachten daar net even iets anders over...

Oogt de beginstand wellicht nog wat woest, schijvenhongerige dam 39 gaat daarin meteen orde op zaken stellen:

1.39-48! 24-30!

Is doorlopen met schijf 32 niet beter? Nee, men zie 1...32-38 2.48x26(!) en nu: 1) 2...38-43 3.18-40! 45x34 4.36-9 14x3 5.12-8 3x12 6.26x48 +. Fraai!

2) 2...45-50 3.36-22! 50x3 4.18-12 3x21 5.26x42/48 +. Overigens verdraagt 3.36-22! hier geen uitstel: na 3.12-8? 50-11! is zwart niet meer van tweede dam af te houden!

Maar speelt zwart 1...45-50 2.48x26 en daarna 2...14-19/20, dan is 3.12-8! juist wel goed en wellicht zelfs

NUL-NUL

DOOR GEP LEEFLANG

Wat een teleurstellende competitie! Ik had me zo op die noviteit verheugd... Tientalwedstrijden die eindigen in 9-7 of 6-4. Wedstrijden die bol staan van tactisch vernuft of juist domweg worden geregeerd door onnozelheid. Maar we zijn nu vier wedstrijden verder en ik heb alleen nog maar optelsommetjes gezien die uitkomen op 20. Gewoon 10-10, 11-9 of 12-8, met andere woorden.

Waar heeft-ie het over, zie ik u denken. Nou, die reglementaire nul voor beide spelers, als voor de veertigste zet tot remise wordt besloten.

Ik smulde er al van toen het werd ingevoerd op belangrijke toernooien. Prachtige sanctie voor gebrek aan strijd lust. Publiek dat massaal is opgekomen om de strijd der giganten te aanschouwen wordt nooit meer teleurgesteld. De titanen gaan er voor! Nu er reglementair minimaal veertig strategische bewegingen moeten worden uitgedacht, zijn die teleurstellende grootmeesterremises definitief verleden tijd! Geweldig! Maakt iedere spelregelhervorming overbodig! Ik hoorde af en toe een topper morren. Slavenarbeid, hoorde ik zeggen. Een of andere beleidsbepaler had vanachter de schrijftafel een voorwaarde bedacht die haaks staat op de analytische inschatting van de topspeler. Als die na twaalf zetten inziet dat de stand remise is, dan is het remise. Punt uit. Tja, zal wel. Kan ik niet beoordelen, daarvoor snap ik niet genoeg van het spel.

Toen zag ik ineens spelers smoezelen na een zet of 32 en raffelden ze daarna nog ongeïnteresseerd een zet of acht af. Ik snapte het wederom niet, maar volgde die laatste zetten met grote interesse. Geweldige regel, die nul nul. Een echte stimulans voor vermetele strijd!

En nu dus ook in de bondscompetitie. Alle drie bezoekers van Wanswerd tegen Het Noorden 3 weten nu zeker dat ze om drie uur 's middags niet voor dichte deur komen. D'r wordt op alle tien borden fanatiek geknokt, zeker veertig zetten lang!

Tenzij natuurlijk een grootmeester doortrapt analyseert wat het gevolg is voor de eindstand in de competitie, als een wedstrijd in 9-9 is geëindigd in plaats van 10-10. En vervolgens in slechtere stelling al bluffend remise voorstelt tegen de speler die tegen zijn reputatie opkijkt. Aanbod in dank aanvaard. Allebei de spelers verloren? Ach, tegen zijn clubgenoot zal hij gewoon vertellen dat die grootmeester niet van hem wist te winnen.

Ook zonder die doortraptheid, in pure argeloosheid, zal wel eens voor die veertig zetten de vrede worden getekend, veronderstelde ik. Schitterend. Daar komen de 10-8 uitslagen! Maar vier rondes lang heb ik alle eindstanden bekeken. Niet één keer...

Zelfs die keer dat een oud-wereldkampioen in remise berustte mocht het niet zo zijn. Ik zag Harm Wiersma remise aanbieden tegen Gerbrand Hessing. De Westerhaarder zag dat het goed was, maar opperde snel toch nog even wederzijds een zet te doen. Tjonge, zei de ex-wereldkampioen, hij had z'n bril niet op en dacht dat de veertig al op het biljet stonden.

Bij DOS Delft 2 tegen DEZ Reeuwijk schijnt wel een vroeg vredesvoorstel te zijn aanvaard, na 33 zetten. Maar het werd 13-7. Uit tweede hand het commentaar van de arbiter: „Die regel geldt hier toch niet...”

aangewezen. Toch klopt hier alles niet even mooi: na 1...45-50 2.48x26 50-45 kan wit niet alleen winnen door 3.18-22 45x1 en nu of 4.26-12 1x27 5.36x42 of 4.22-28 32x23 5.26-12, maar ook door 3.26-37 32x41 4.36x3 45-50 5.18-22 +. Dat had de auteur natuurlijk liever anders gezien...

2.48x3(!) 37-42

Indien 2...32-38, dan 3.18-22! 37-42! (vrij kansloos verliest 3...38-43 4.22-50 43-48 5.36-47 enz. +) 4.22-50! (maar vooral niet 4.36-47? 42-48 5.47x20 48-34! 6.22-18, waarna zwart zich nog net kan redden met 6...34-30! =) 4...38-43 (of 4...42-47 5.3-25 47-42 6.36-18! 42-47 en nu het snelst 7.18-27 38-42 8.25-48 +) 5.36-47 42-48 6.47-42 48x8 7.3x49 met winst.

3.36-47!

Niet 3.18-22? 42-47 4.22-50 32-37 =.

3...32-38

Of 3...42-48 4.18-40! 45x34 5.47-42 48x8 6.3x25/30 +.

4.18-9! 42-48 5.47x33! 45-50

Want op 5...48-34 6.9-18 34-30 is 7.33-50 afdoende.

6.9-25! 50x8 7.3x26 +.

Met fatale insluiting van de zwarte dam.

Waarom Bieliauskas deze troef niet heeft ingezet in het kampioenschap van Litouwen 2004, weet ik niet. Misschien had dat hem nog net de prolongatie van zijn titel uit 2002 opgeleverd. Nu ging die naar oudgediende **Viktoras Sabonis** (1941). Van de zeven keer dat deze aan het kampioenschap van Litouwen (op de 100 velden) deelnam, won hij er liefst vijf; in de andere twee moest hij slechts Kaciuka laten voorgaan. Wat de man uit Vilnius gaat doen in de thans nog lopende

twaalfde editie, zal pas in 2007 bekend worden. Maar afgaande op de kwaliteit van zijn inzendingen sla ik Sabonis' kansen om ook kampioen van 2006 te worden in elk geval hoog aan! Aansluitend een drietal eindspelstudies van zijn hand.

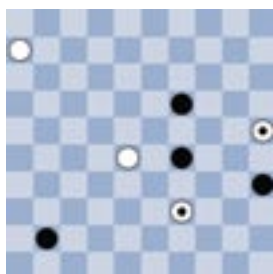

Diagram 5 - V. Sabonis

In de eerste mag wit dan wel bogen op aanzienlijk materieel overwicht, zijn stukken staan tevens wat ongelukkig opgesteld. Zo moet hij rekening houden met 1...19-23, 2...29-34 =. Winst voor wit lijkt op het eerste gezicht dan ook wat onwaarschijnlijk, toch zit die er wel degelijk in:

1.6-1!

Schijf 29 zomaar laten slaan verliest kansloos, dus moet zwart onmiddellijk in de tegenaanval gaan. En lijkt 1...29-33 daartoe niet bij uitstek geschikt? Een winnende combinatie zit er dan voor wit sowieso niet in, wél het vooruitzicht van onafwendbaar materiaalverlies. Maar is dat wel zo erg? Nee, verrassend genoeg niet: 2.39-48! 33x22 3.48-37! (wit doet er zelfs nog een flinke schep bovenop!) 41x32 4.1-29 en zwart staat zowaar al voor onoplosbare problemen, men zie:

1) 4...32-37 5.29-24 +.

2) 4...22-27 5.25-48! 19-23 (of 5...27-31 6.48x26 19-24 7.29x15/20 35-40 8.26-17 40-45 9.17-50 32-37

10.15/20-47 met winst op

tempo) 6.29x31! 35-40

7.48-39! 32-38 (anders

7...40-45 8.39-50 32-38

9.31-48 met andermaal

winst op tempo) 8.31-48

38-43 9.39-34! +.

Bij deze ene markante

winstgang zal het overigens niet blijven...

3) 4...22-28 5.25-48! 19-23

(na andere zetten heeft

wit de elementaire winsten

voor het uitkiezen) 6.29x7!

32-38 7.7-16 28-32 8.48-

31! 35-40 9.31-27 32x21

10.16x35 +.

4) 4...35-40 5.29x45 32-37

(na 5...19-24 wint behalve

de manoeuvre 6.45-40,

7.40-35 ook nog 6.45-23

32-38 7.25-48 22-27 8.23-32

+) 6.45-23! 19x28 7.25-9!

28-32 8.9x42 +.

Deze laatste winst is op

zich natuurlijk al fraai ge-

noeg om als hoofdvariant

te fungeren. Maar Sabonis

tovert ons juist een heel

andere en veel uniekere

voor:

1...19-23(!) 2.28x19 41-46

Wat nu?

3.1x40!! 35x33 4.25-14!

Een zeer verrassende ont-

knoping!

ALEX MATHIJSEN
 LANGE HEZELSTRAAT 113
 6511 CG NIJMEGEN
 06-24534195
 ALEX@KNDB.NL

OPGAVEN SERIE 16:

Zetje schrap!

Zoals jullie zien heeft deze rubriek een nieuwe naam gekregen: zetje schrap! Een leuke vondst en de opgaven zijn ook vaak best lastig! Deze naam is verzonnen door Roeland Evers uit Hijken. Hij krijgt hiervoor natuurlijk een prijsje. Ook alle andere inzenders bedank ik voor hun levendige fantasie. En nu snel door naar de opgaven van serie 16: twaalf standen waarin wit wint door een combinatie. Veel plezier en succes!

< Spelregels voor de laddercompetitie >

- Inzenden voor 7 januari 2007 anders tellen je oplossingen niet mee.
- Je kunt inzenden per e-mail of per brief.
- Deze rubriek vind je ook op www.damz.nl
- Schrijf je naam bij je oplossingen.
- Noteer de volledige oplossing, dus niet alleen de eerste zet!
- Een correcte bijoplossing wordt beloond.
- De prijswinnaars beginnen weer onderaan de ladder.
- Als je drie keer achter elkaar niet meedoet, val je van de ladder. Je behaalde punten blijven wel geldig en tellen bij je volgende inzending gewoon mee.
- Als je een sterretje achter je naam hebt, wordt het tijd dat je weer eens wat opstuurt.

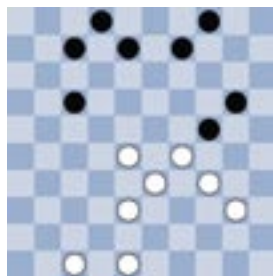

DIAGRAM 181

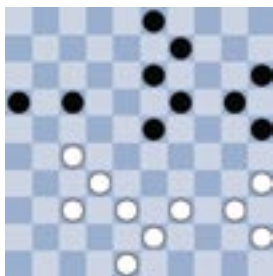

DIAGRAM 182

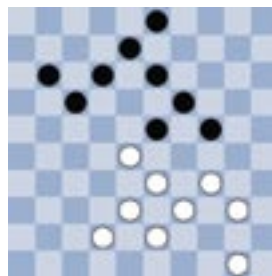

DIAGRAM 183

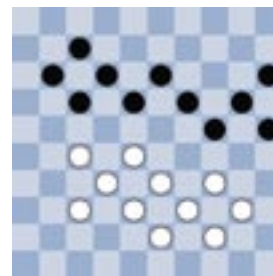

DIAGRAM 184

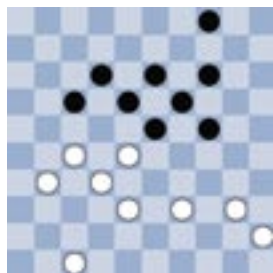

DIAGRAM 185

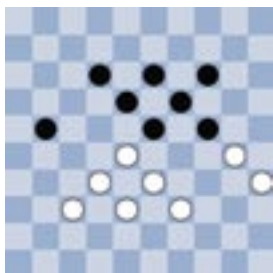

DIAGRAM 186

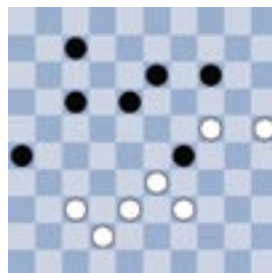

DIAGRAM 187

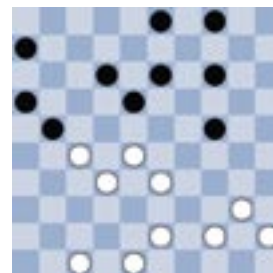

DIAGRAM 188

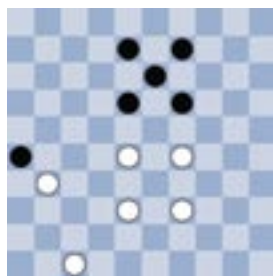
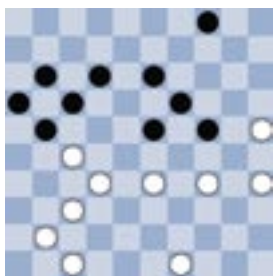

DIAGRAM 189

THAISE STRAAT-DAMMERS

Tijdens zijn vakantie in Thailand maakte Erik Oppedijk deze foto van een paar straatdammers.

"Of ze het bord goed hebben liggen met het witte veld links???" vraagt hij zich af: "In ieder geval creatief met flesdoppen."

73 punten: Wouter van der Klis
72 punten: Lotte Aleven, Matthias Moesker*, Brenda van Voorthuizen
70 punten: Romke Panstra en Ysbrand Panstra
69 punten: Kaspar Heijnen
64 punten: Thomas Vermeulen
63 punten: Max Vierhout
60 punten: Ralf Harsveld, Tim Hendriksen, Tom Janmaat, Dirk Joosten, Joppe Lemmen*, Jesse Tielens, Ritchie Wijnker*
59 punten: Niels Verboon
58 punten: A. Finders
57 punten: Joey Nijstad
53 punten: Bas van Berkel
48 punten: Jesse van Beek, Bas van den Broek, Jhonatan van den Hoorn, Richard van Kempen, Janes Kromhout, Edith Rap*, Mike Wrede
47 punten: Casey van Beek, Elbert v.d. Bunt, Aswin Witte
46 punten: Koos van Amerongen, Ruth Scholten
39 punten: Jarne Hammer
37 punten: Bart Turkenburg
36 punten: Tim Endstra, Bastiaan de Gunst, Ivar Jansen, Ronald Neijenhuis, Nick Reinink*, Thijs Spreen Brouwer, Rik Verboon*
35 punten: Martijn de Leeuw en Dylan van Schie,
34 punten: Dirk-Jan Dekker, Jaco Hardenbol, Corné Leeuwestein, Timon Stolk, Maarten de With*, Gerrit de Zwart*
31 punten: Jan-Pieter de Baat
24 punten: Sander van den Broek, Jan Bareld de Groot, Toby Hendrikman, Willem Hoek, Joris Ketelaars, Matthijs Schoenmaker

23 punten: Ries Uittenbogaard, G. Zwaferink
22 punten: Dennis de Wit
19 punten: Roeland Plieger
18 punten: Bart van Zon en Koen van Zon
17 punten: Larissa Schimmel en Dennis Stevens
16 punten: Wesley Lichtendonk en Bart Plieger
13 punten: Sander Beltman en Darius Lamochi
12 punten: Colinda Adams, Miranda Adams, Tessa van Bergenhenegouwen, Jesse van Boltog, Davey Crooy*, Mitchel Deur, Ryan Donders, Ben Endstra, Melanie Gelauf, Dhanesh Ghirav, M. Kroeske*, Arwin Lammers, Harmjan Lammers, Jan van der Lei, Henk-Jan Merkus, Lisa Moss, Sharon Raghoenath, Judith van Roekel, Erik van Rossum*, Michelle Roumans, Gerlinda Schaafsma, Lonneke Standhardt, Wencke Standhardt, Gerben van Steenberg, Thomas Stoverinck, Elle Straatman, Gijsbert Thomu-
11 punten: Geoffrey de la Fonteyne*, Maaïke Kamer, Gerwin Schimmel, Jonathan Verstegen
10 punten: Guido v.d. Burgh* en H. Groeneveld*
2 punten: Colin Kerkhof

De drie prijswinnaars zijn Gideon de Bruin, Jos Plijter en Luuk Maters. Van harte gefeliciteerd! Het prijsje krijgen jullie binnenkort toegestuurd.

Damsudoku

DOOR TJALLING GOEDEMOED

Het sudoku-principe is op ons dambord ook makkelijk toe te passen.

Net als met dammen, wordt bij de damsudoku alleen gebruik gemaakt van de donkere velden. We kennen bij de damsudoku vijf stukken: een witte schijf, een witte dam, een zwarte schijf, een zwarte dam en een combidam (een dam die bestaat uit een witte en een zwarte schijf).

Plaats de verschillende stukken zodanig op het speelveld dat ze op elke rij en elke kolom slechts eenmaal voorkomen. Op de lange lijn komt elk figuur twee keer voor. In totaal plaatst u elk stuk 10 keer. U heeft 2 doosjes met schijven nodig.

Veel plezier met het oplossen van bovenstaande opgave!

JOHAN KRAJENBRINK
PIET HEINSTRAT 45
6512 GS NIJMEGEN
TEL./FAX 024-3603805

Hoe laat je de schoonheid van het dammen zien aan kinderen?

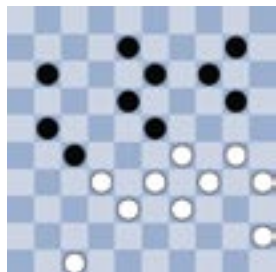

Diagram 1

Hier moest ik aan denken toen ik zag dat de sterke junior Arjen Timmer een stuk had geschreven in het tijdschrift voor problemisten: 'De Problemist'. Ooit, lang geleden, toen we met een groepje bezig waren trainingsmateriaal te schrijven voor de ambitieuze Gelderse Dambond, was de vraag: wat doen we eigenlijk met de problematiek? We kozen voor: in de Roozenburg-map bij ieder thema een klein stukje over problematiek. Die stukjes werden geleverd en geschreven, neem ik aan, door Van Gaans. Wij dachten: we pakken iedere kans mee en als er maar een enkele jongen of meisje is die dit een mooi onderdeel van het dammen vindt, dan zijn wij al erg blij. Door de jaren heen is mijn ervaring dat die stukjes worden overgeslagen. In verschillende mappen zijn er ook opdrachten om zelf zetjes te maken en ook dat slaat maar

heel matig aan. Maar soms slaat het wel aan. En dan ben ik blij met die keuze. Ik wist natuurlijk al dat Arjen Timmer composities maakte. Op damschooltrainingen bij de succesvolle DZVV (Damschool Zuid-West Veluwe) is een vast onderdeel het zogenaamde 'na-de-pauze-item'. De bedoeling is dat iemand uit de groep wat laat zien aan de hele groep. En daar een cijfer voor krijgt van iemand uit die groep. Arjen liet toen al af en toe een eigen creatie zien. De groep werd er meestal gek van, want we konden het niet oplossen, maar dat is weer een ander verhaal. Is het trouwens toeval dat twee andere tamelijk jonge schrijvers in 'De Problemist' ook oud-leerlingen zijn van de DZVV: Hans Alderliesten en Krijn Hemminga? Een goede stand voor trainingen is diagram 1: wit speelt en wint, een werkelijk prachtige forcing van Arjen.

OUD WERELDKAMPIOEN SJTSJOGOLJEW IN CONCERT

UNITED PHOTOS / MARCO DE SWART

Ter gelegenheid van het jubileum van de op 1 juli 1907 opgerichte Haarlemse Damclub gaf oud wereldkampioen Wjatsjeslaw Sjtsjogoljew (65) simultaan in de stijlvolle Van Beinum

Zaal van het tot tot Philharmonie herdoopte Haarlemse Concertgebouw. Zesenviertig jaar eerder werd hij in ditzelfde gebouw op negentienjarige leeftijd de jongste wereldkampioen

ooit. Sjtsjogoljew: „Ik was toen tijdens die laatste ronde heel zenuwachtig en had amper kunnen slapen. De dag is in een waas aan me voorbij gegaan en ik kan me maar weinig details

herinneren.“ Op de foto is de Rus in actie tegen Jet Kok van de Haarlemse Damclub, terwijl haar clubgenoot Joep Kerkhoff een bord verderop in gepeins is verzonken. Opmerkelijk

waren de deelname van oud Nederlands kampioen Martin Dolfing uit Groningen en de winstpartijen van Haarlemmers Roel Janssen en Dimitri Otto.

MAAK KENNIS MET DAMMENTOR

Trainen op eigen niveau

Leergierige dammers kunnen sinds kort thuis damtraining volgen op hun eigen niveau en tempo. Het ambitieuze digitale trainingsprogramma DamMentor is af! De beginnersniveaus waren al langer beschikbaar. Veel kinderen hebben er inmiddels kennis mee gemaakt. Sinds kort zijn ook de hogere niveaus te verkrijgen. Voor wie DamMentor nog niet kent, is het hoog tijd voor een kennismaking.

Op initiatief van Paul Visser en Wieger Wesselink is enkele jaren geleden begonnen met het maken van een computerprogramma waarmee damles gevolgd kan worden. Destijds met het oogmerk alles via het internet aan te bieden. Het DamMentor-team bestond uit enkele studenten van TU Eindhoven die het programmeren van deze applicatie als een studieproject hebben uitgevoerd. Na de succesvolle afronding van het project was het programma nog niet operationeel. Drie studenten uit het team waren bereid om nog een paar jaar langer aan de ontwikkeling van DamMentor te werken. Voortschrijdend inzicht zorgde ervoor dat een aantal functionaliteiten werden toegevoegd en het programma nog gebruikersvriendelijker is gemaakt. Ook werd gaandeweg besloten dat niet alle lesstof via het internet aangeboden wordt, maar per cursus op cd-rom. Voor het nodige onderhoud en het toevoegen van nieuwe functionaliteiten staan de studenten van toen, inmiddels afgestudeerd, nog steeds paraat.

< Lesstof >

Het lag voor de hand dat de structuur van de bestaande KNDB opleidingsmappen als uitgangspunt voor de lesstof zou worden gebruikt. De KNDB kent zes lesmappen. Zie ook het kader op deze pagina. De DamMentor-cursussen zijn samengesteld door damtrainer Tjalling Goedemoed. Uiteraard volgens de laatste didactische inzichten en helemaal toegespitst op de digitale manier van lessen volgen. De cursussen bestaan uit korte instructies met opdrachten. Vooral veel opdrachten, wel 2000 per cursus! Trainen is immers oefenen, oefenen, oefenen...

In de cursus staan veel voorbeelden uit de recente wedstrijdpraktijk, zowel van jeugdwedstrijden als van grootmeestertoernooien. In de Sijbrands-cursus zitten lessen over het NK pupillen, aspiranten en junioren en het EK en WK jeugd. Zo leert u meteen het spel van de beste Nederlandse jeugdspelers kennen.

< Elk niveau >

De beginnerscursussen Van der Wal en Wiersma behandelen de basis van het dammen; spelregels, notatie en met name veel combinaties. In de Sijbrands-cursus worden lokzetten, stille zetten, forcings en andere valstrikken behandeld en verschillende speltypes, zoals hekstelling en flankaanval. De cursussen van een hoger niveau (Roozenburg, Springer en Hoogland) kennen een reeks gevarieerde opdrachten en zijn ook voor gevorderde dammers interessant om te volgen. Diverse strategieën worden behandeld aan de hand van modelpartijen van sterke spelers. Er wordt getraind op karakteristieke slagzetten in speltypes, zoals Roozenburg-aanval en flankomsingeling. De opdrachten zijn divers: combinaties uitvoeren, meerkeuzevragen, filmen, overgebleven standen opzetten en standen taxeren. Bij deze uitgave van Het Damspel wordt een folder over DamMentor meegezonden. Hierop staan alle onderwerpen per cursus afgedrukt. De folder is ook te downloaden op www.dammentor.nl.

Naast het cursusmateriaal worden ook andere thema's aangeboden. Zo is "Tweezetters" van Leen de Rooij ingevoerd in DamMentor evenals het eindspelmateriaal van Bergsma en de beginnerszetjes van Van der Let. Deze worden op de DamMentor-website aangeboden. Er zal ongetwijfeld meer materiaal volgen.

< Senioren >

Twee jaar geleden werd DamMentor geïntroduceerd. Omdat toen alleen de lesstof voor de beginnerscursussen gereed was, lag de focus op jeugddammers. Nu de overige cursussen ook zo goed als gereed zijn, wordt het tijd voor de seniordammer om enthousiast te worden over DamMentor. Zeker die dammers die op de club niet of nauwelijks training ontvangen, kunnen met DamMentor heel goed zelfstandig werken aan hun damtechniek.

Begin deze week nog met uw damtraining! Op uw eigen niveau, in uw eigen tempo. Het enige dat u nodig heeft is enthousiasme voor het damspel, de wil om een betere dammer te worden, een computer en wat vrije tijd. En natuurlijk DamMentor. Het programma om de cursussen mee te volgen is gratis. U betaalt slechts de lesstof à 9,50 euro per cursus (inclusief verzendkosten, binnen Nederland). De cd-roms met DamMentor-cursussen zijn te bestellen bij het bondsbureau van de KNDB. Bel (026) 4952309 of mail naar bonds-bureau@knadb.nl.

Indeling KNDB-opleidingen en cursussen DamMentor

- (1) Van der Wal •
- (2) Wiersma ••
- (3) Sijbrands •••
- (4) Roozenburg ••••
- (5) Springer •••••
- (6) Hoogland ••••••

De cursussen op niveau 1, 2 en 3 kunnen worden gezien als de basisschool van het dammen. Het voortgezet onderwijs in damstrategie en -tactiek wordt gegeven op niveau 4 en 5. Niveau 6 is de Dam-Universiteit.

DamZ!

KIJK VOOR ALLE DAMNIEUWTJES OP WWW.DAMZ.NL

Schooldammen is begonnen!

Spreekbeurt

Colin Kerkhof, jeugdspeler van OSDO/D.A.M., liet zich door het damspel inspireren voor zijn herfstspreekbeurt. Hij maakte een damspel van blaadjes en zaadjes.

Het schooldammen is weer van start gegaan. In heel Nederland strijden scholieren om de titel schooldamkampioen van hun woonplaats. Er wordt gespeeld in teams van 4 kinderen. Meestal zijn er twee toernooien. Een toernooi voor de welpen, dat is tot en met groep 6. De groepen 7 en 8 gaan voor de titel bij de pupillen.

Op de website DamZ! worden verslagen en foto's van de schooldamtoernooien geplaatst. Doet jouw school ook mee? Schrijf een verslagje en stuur het naar pinky@damz.nl Dan staat jouw school straks ook op www.damz.nl Tot ziens op DamZ!

• Wist je dat er wel 12.500 kinderen meedoen aan schooldammen?

• Dit jaar wordt op de meeste schooldamtoernooien een leuke DamZ!-cd uitgedeeld. Hierop staan een damprogramma, DamMentor om mee te kunnen trainen, leuke spelletjes en nog meer!

Potje online dammen?

Online dammen is geen nieuwe damvariant. Het betekent dat je via het internet damt. Er zijn verschillende websites waar je kunt dammen.

Op www.jijbent.nl kun je heel veel spellen spelen, ook dammen. Verder heb je www.damserver.nl en natuurlijk kun je dammen via msn. Alhoewel, bij msn speel je eigenlijk checkers. Daar gelden andere spelregels.

DAMSERVER

Als je meteen wilt gaan dammen kun je het beste inloggen op Damserver. Je moet jezelf even registreren en je kunt meteen spelen! Je vindt damserver op www.damserver.nl En, o ja, je kunt ook tegelijk chatten... Maar vergeet niet zo af en toe te zetten!

DAMMEN VIA MSN

Een spelletje doen via msn is natuurlijk hartstikke leuk! Maar... let op, bij het dammen via msn speel je volgens de checkersspelregels.

Checkers (msn)

- Het speelbord heeft 8 x 8 velden.
- Een schijf mag per beurt 1 vakje schuin vooruit bewegen.
- Een schijf mag alleen vooruit slaan.
- Een dam mag per beurt 1 vakje schuin voor- of achteruit bewegen.
- Met een dam mag je zowel voor- als achteruit slaan.
- Meerslag gaat niet voor.

Internationaal dammen

- Het speelbord heeft 10 x 10 velden.
- Een schijf mag per beurt 1 vakje schuin vooruit bewegen.
- Met een schijf mag je zowel voor- als achteruit slaan.
- Een dam mag per beurt zover als hij kan schuin voor- of achteruit bewegen.
- Met een dam mag je zowel voor- als achteruit slaan.
- Meerslag gaat wel voor.

**MEER TIPS OVER DAMMEN OP INTERNET
STAAN OP WWW.DAMZ.NL**

TOERNOOIEN, TRAININGEN EN WEDSTRIJDEN

Organisatoren kunnen hun informatie doorgeven aan het bondsbureau, 026-4952309 of bonds-bureau@knadb.nl. Indien bij een evenement in deze damkalender geen contactpersoon vermeld staat, is informatie te verkrijgen bij het bondsbureau van de KNDB.

Actuele kalender op internet:

www.knadb.nl

 = jeugdevenement

DECEMBER 2006

- 2 Clubcompetitie junioren, aspiranten, pupillen en welpen. 28
- 2 Bolsward. Fortisbank-damtoernooi. F.M. Mol (0515) 57 31 79. 29
- 3 NK rapid voorronde. 29
- 9 Nationale Competitie 7e ronde. 29
- 10 IJmuiden. Van der Wiele jeugdtoernooi (meerdere data tot maart 2007). W. Winter (0626) 71 27 93. 29
- 10-23 Dakar (Senegal). Olympiade. 30
- 16 Arnhem. 25e CAT/CJT-Surinaamse spelers in Nederland. Leo Aliar (026) 381 79 97 of 06-44 77 4183. 30
- 16 Wateringen. Piet Helderman-toernooi. J. de Koning (0174) 29 36 78. 30
- 16 Zaanstad. 32e Jo Geuke-kersttoernooi. M.F. van Zanen (075) 687 19 07. 30
- 17 NK rapid finale. 30
- 27 Internet. 3e Eureka Wereld Online Toernooi. R. Vandecaetsbeek (0032) 8924 0004. 30
- 27 Maarsbergen. 12e Kersttoernooi Maarsbergen. E. van Egdom (033) 286 13 03. 30
- 28 Wamel. 29e Open Sneldamkampioenschap. W. Duifhuis (0487) 59 45 81. 30
- 28/29 Westerhaar. Damnacht 30

- Aalderink 2006. H.G. Helsing (0546) 65 84 76. 28
- Dedemsvaart. 182 Vrieling Damtoernooi. G. Brink (0523) 61 28 43. 29
- 's-Hertogenbosch. 4e Kerst-Jeugddamtoernooi. A. Beset (073) 621 38 64. 29
- Stadskanaal. Oudejaars-toernooi. B. Hageman (0599) 62 16 96. 29
- Utrecht. Jaarlijks damtoernooi OG Utrecht. C. van Wijk (0346) 24 13 65. 30
- 's-Gravenpolder. 2e PWG damtoernooi. J. Veerhoek (0113) 64 96 82. 30
- IJmuiden. 19e Oudejaars Sneldamtoernooi. J. Bos (0624) 14 53 16. 30

JANUARI 2007

- 6-7 Halve finales algemeen en vrouwen. 6
- Woudsend. 50e Damdag Woudsend / Nieuwjaars Jubileum Damtoernooi. S.S. Reekers (0514) 59 16 39. 6
- Den Ham. Nieuwjaarstoernooi. J. Braakman (0546) 64 50 85. 13
- Nationale Competitie 8e ronde. 20-21
- Halve finales algemeen en vrouwen. 21
- IJmuiden. Van der Wiele jeugdtoernooi (meerdere data tot maart 2007). W. Winter (0626) 71 27 93. 27
- Nationale Competitie 9e ronde. 27

FEBRUARI 2007

- 3-4 Halve finales algemeen en vrouwen. 3
- De Lier. 37e Sneldamdag. P. Boekestijn (0174) 51 22 34. 10
- Nationale Competitie 10e ronde. 17-18
- Halve finales algemeen en vrouwen. 17
- Hardenberg. Wildkamp Damtoernooi. H. Veltink (0523) 26 27 81. 24
- Nationale Competitie 11e ronde. 24
- Sneek. Lankhorst-toernooi (jeugd en senioren). T. Holkema (0515) 41 33 13. 24
- Strijen. 1e Open sneldamkampioenschap Hoekse Waard. K. Osté (0186) 57 35 36. 24

MAART 2007

- 3 Halve finales algemeen en vrouwen. 4
- Halve finales algemeen en vrouwen barrages. 4
- IJmuiden. Van der Wiele jeugdtoernooi. W. Winter (0626) 71 27 93. 10
- Nationale Competitie promotie/degradatie. 10
- Bondsraadsvergadering. 17
- Centrale training subtop, vrouwen en aspiranten. 18
- Centrale training junioren, pupillen en meisjes. 24
- Nationale Competitie promotie/degradatie. 24
- Heino. Damdag. J.F. Geritsen (0572) 39 23 02. 24

- 31-14/4 NK algemeen. 31
- Halve finale NK meisjes welpen en pupillen. 31
- Den Haag. Reünie-sneldamtoernooi De Vriendendamkring. Invitatietoernooi. 31

APRIL 2007

- 6-7 Halve finale NK pupillen. 6-7
- Halve finale meisjes aspiranten en junioren. 14
- NK welpen. 14
- Twijzelerheide. Brugchelen-camp-toernooi. L. van der Veen (0511) 44 25 18. 21
- Centrale training subtop, vrouwen en aspiranten. 22
- Centrale training junioren, pupillen en meisjes. 28
- Nationale Jeugddamdag. 28
- Andijk. Damdag. S. Laan (0228) 51 51 23. 28

MEI 2007

- 1-5 Halve finale NK junioren. 1-5
- Halve finale NK aspiranten. 1-5
- NK pupillen. 2-5
- Bunschoten. 8e Barnsteentoernooi. P.F. Koops (033) 298 75 41. 11-2/6
- Hardenberg. WK dammen 2007. H. Boers (038) 386 80 15. 12
- KNDB-beker 1e ronde. 12
- Halve finales schooldammen BO en VO. 16-20
- NK visueel gehandicapten. 17-19
- NK meisjes alle categorieën. 17-19

- 22-26 Deventer. CBP-toernooi. R. Hendriks (0570) 56 28 83. 26
- KNDB-beker 2e ronde. 26

JUNI 2007

- 2 Centrale training subtop, vrouwen en aspiranten. 3
- Centrale training junioren, pupillen en meisjes. 8-17
- Jomtien, Thailand. Thailand Open 2007. E. van Dusseldorp (030) 285 66 42. 9
- KNDB-beker kwartfinale. 9
- Finale schooldammen BO en VO. 16
- NK sneldammen alle categorieën. 23
- KNDB-beker halve finale. 23
- Bondsraadsvergadering. 28
- Dedemsvaart. 18e Vrieling damtoernooi. Opgave bij G. Brink 0523-612843 30
- KNDB-beker finale. 30
- NK sneldammen jeugdteams. 30
- Delft. DUWO Damfestival 2007: Openluchttoernooi. H. de Witt (015) 213 43 11. 1-7
- Delft. DUWO Damfestival 2007: Mini WK. H. de Witt (015) 213 43 11. 1-7
- Delft. DUWO Damfestival 2007: Open toernooi. H. de Witt (015) 213 43 11. 1-7

JULI 2007

- 4-14 NK junioren 6-14
- NK aspiranten 14-21
- Den Haag. DNC Open. A. Kruyshoop (070) 888 25 61. 22-28
- Nijmegen. Nijmegen Open. P. Visser (026) 325 68 69. 22-28

STRATEGIEKOMPAS OPNIEUW UITGEGEVEN

'Strategiekompas' van Michail Kats is eindelijk weer verkrijgbaar. De delen 1 en 2 zijn samengevoegd in één prachtig boek. Maar het is niet alleen een herdruk. Zo heeft Alexander Baljakin 189 diagrammen toegevoegd en zijn er diverse correcties aangebracht. Daarnaast is een namenregister toegevoegd. Het laatste hoofdstuk van het boek is geschreven door Johan Krajenbrink. Dit hoofdstuk geeft een kijkje in de trainingsmethoden van Michail Kats en is vooral ook interessant voor Nederlandse damtrainers.

Strategiekompas is een mooi uitgegeven boek (299 pagina's): gebonden met een harde omslag. Het boek is alleen te bestellen bij Paul Visser. Maak 28,60 euro (dit is inclusief 3,60 euro verzendkosten) over naar gironummer 3601667 ten name van P.P.H. Visser, Huissen, onder vermelding van Strategiekompas en vermeld bij mededelingen uw complete adres. Vergeet u vooral dat laatste niet: bij sommige (elektronische) overschrijvingsmethoden is het adres niet zichtbaar.

WIM VAN MOURIK
ST. JACOBSLAAN 94
6533 BV NIJMEGEN
(024) 356 52 32

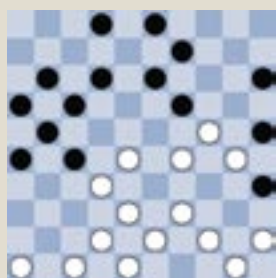
SCHAKER PHILIDOR, BLEEF IN LEVEN MET DAMSPEL

François-André Danican Philidor (Dreux 07-09-1726 — Londen 31-08-1795) was in de 18e eeuw de belangrijkste schaker. Werde beroemd om zijn blindpartijen en dampublicaties. En naast een begaafd musicus en componist kon hij ook goed uit de voeten op het dambord. Hij verdiende er in Holland de kost mee.

PHILIDOR SPEELT BLIND IN
PARSLOE'S, GRAVURE, SPORTING
MAGAZINE, CA. 1794 >>

*Philidor,
doorbraak-combinatie,
ongedateerd*

Oplossing: 28-23, (19x37),
42x22, (25x23), 39-34,
(17x28) , 38-32, (28x37),
34-29, (23x34),24-20,
(15x24),44-40, (35x44),
50x6.

< De jonge Philidor >

Philidor kwam als zesjarige bij het kerkkoor van de Chapelle Royale in Versailles. Hij bleek muzikaal, want op elfjarige leeftijd werd een van zijn muziekstukken al voor koning Lodewijk XV opgevoerd. Later zou hij bekend blijven met 21 door hem geschreven vooral komische opera's. Hij leerde rond zijn tiende jaar schaken door te kijken naar het tijdverdrijf van de koormuzikanten. Zijn kennis van het spel steeg zo snel dat het niet veel jaren duurde of hij speelde alle tachtig zangers en muzikanten van het bord. In het begin onregelmatig maar rond circa 1740, op veertienjarige leeftijd, ging hij vaak naar Parijs om er de beste Franse schakers van zijn tijd te ontmoeten in het Café de la Régence. Philidor was ook reislustig; hij bezocht en verbleef in Italië, Pruisen, Engeland en Holland.

< Blindsimultaan >

Blindspel leerde Philidor zichzelf, gewoon omdat hij niet in slaap kon komen. In 1744 speelde hij voor publiek in Parijs tegen twee spelers. De eerste keer dat zoiets plaatsvond, was een sensationele gebeurtenis. Een verslag door Chevalier de Jaucourt is opgenomen in de Encyclopédie, ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers van Denis Diderot en Jean Le Rond d'Alembert, waarvan de uitgave begon in 1751. In 1783 speelde hij in St.Jamesstreet, Londen, blind tegen 3 spelers.

< Philidor als dammer >

Dat Philidor kon dammen blijkt uit van hem overgeleverde standen als speler en als componist (Stoep, 2005, 99). Om de afgebeelde combinatie te zien is al een behoorlijke rating vereist, laat staan het vermogen om te componeren. Philidor was zo te zien een dammer van beter niveau. Hij wist om te gaan met afwisselende meer-slagen, stille zetten en volgorde van offers, met als eind een slag over zes stukken.

< Philidor in Engeland >

Na 1745 is Philidor regelmatig voor kortere of langere tijd in Engeland geweest. Door de Franse Revolutie werd Londen vanaf 1792 definitief zijn verblijfplaats [hij had nogal wat geschaakt met de Franse elite], tot aan zijn overlijden in 1795. Een grote slag voor de eigenaren van "Parsloe's". De club die was gesticht om Philidor in Londen te laten schaken, waar de Britse elite bij hem op bezoek kwam.

NIEUWE ONTDEKKINGEN 3

PHILIDOR, GESTRAND IN HOLLAND

WIM VAN MOURIK

In december 1745, als negentienjarige, vertrok hij naar Rotterdam voor een reeks concerten in Nederland met o.a. de Italiaanse musicus Francesco Geminiani. Een dertienjarig meisje werd geïnviteerd om op het klavecimbel te spelen. Tijdens de tour overleed zij echter, waarna verdere concerten werden afgezegd. Philidor bleef zonder geld achter in Nederland en zou hier een jaar vertoeven. In koffiehuisen in Rotterdam speelde hij dampartijen om geld om aan leefkost te komen. In Den Haag zou hij schaakpartijen spelen met Engelse officieren, hier gelegerd vanwege de Oostenrijkse Successie-oorlog. Van der Stoep laat hier even zijn fantasie de vrije loop door te stellen dat het toch wel zonderling zou zijn dat Philidor zonder zijn damvaardigheid in 1745 het leven zou hebben gelaten op een koud Nederlands zolderkamertje. De wereld van muziek, schaken en dammen zou er anders hebben uitgezien (Stoep, 2005, 74). In 1785 werd in Amsterdam een damboek uitgegeven dat als auteursnaam "Philidor" vermeldt. Dit boek: *Traité du jeu de dames, à la Polonoise*, is vrijwel identiek aan het damboek van Manoury van 1770. Mogelijk is het onder het pseudoniem Philidor uitgegeven om meer omzet te realiseren. (Kruijswijk, 1966, 222)

< De invloed van dammen op schaken >

Een uitspraak van Philidor: *"De pionnen zijn de ziel van het schaakspel"* en over hem: *"Immer mit die Bauern vor, sprach der alte Philidor"*

Philidor heeft natuurlijk in zijn jeugd een periode door-emaakt waarin hij als schaker werd gevormd door de schaaktradities van zijn tijd. Arie van der Stoep beschrijft in zijn boek (Stoep, 2005, 98-101) hoe hij zich al jong afzette tegen de gebruiken van zijn tijdgenoten.

De schakers stonden in taalgebruik en bij het hanteren van de pionnen onder invloed van het damspel: het Franse woord Dame in het schaakspel is al voor 1500 ontleend aan de damtaal (Stoep, 2005, 97, men kope het boek!). En met de pionnen werd naar de promotierij gerend om snel een koningin te halen. Dat is geen schaken dat is dammen, mopperde Philidor. En bij een gebrek aan een tweede koningin schaakte men als dammers verder met twee pionnen op één veld. Op 23 jarige leeftijd, in 1749, publiceerde hij zijn boek: *Analyse du jeu d'Echecs*. Een vooruitstrevend boek waarin hij tot in detail de openingstheorie van het schaken uitlegde. *"Pionnen vormen een gesloten eenheid, een ketting, ze dienen elkaar, wederzijds te ondersteunen. De speler laat ze, in de rug gedekt door met name het loperpaar, dus als een gesloten eenheid oprukken. Een geïsoleerde en/of achtergebleven pion wordt zwak, want vormt een potentieel aanrijpingspunt."* Philidor leerde schakers dus om te gaan met pionnen zoals ook dammers met hun schijven in een gesloten

ANONIEME KUNSTENAAR,
MINATUUR VAN PHILIDOR,
CLEVELAND PUBLIC LIBRARY,
JOHN G. WHITE DEPARTEMENT.
IN : SAIDY/LESSING, THE WORLD
OF CHESS, 1974, 79.

eenheid oprukken en elkaar wederzijds ondersteunen. Antonius van der Linde, vatte het in 1874 zo samen in zijn boek: *Geschiede und literatur des Schachspiels* [aanhangsel, 1874, II:400] : *"Das Damespiel drang geistig mit Philidor selbst in's Schachspiel ein."* "Door Philidor drong het damspel door in de ziel van het schaakspel." Waren de Fransen eerst op een verfoeide manier als dammers bezig, nu werd op een gestructureerde wijze het schijvenspel als pionnenspel ingevoerd in het schaakspel.

LIT.: N.R. KEESSEN / A.V.D.STOEP, BLINDDAMMEN EN BLINDSCHAKEN, 1982, 36-37
K.W.KRUIJSWIJK, ALGEMENE HISTORIE EN BIBLIOGRAFIE VAN HET DAM-
SPEL, 1966, 222
ANTHONY SAIDY / NORMAN LESSING, THE WORLD OF CHESS, 1974, 76-81
A.V.D.STOEP, DRAUGHTS IN RELATION TO CHESS AND ALQUERQUE, 2005,
OOK IS INFORMATIE VERWERKT VAN: WWW.WIKIPEDIA.ORG,
WWW.CHESSVILLE.COM/BILLWALL , WWW.MJAE.COM/PHILIDOR.HTML

U BENT AAN ZET!

Meer dan 20.000 technische artikelen
uit voorraad leverbaar! Nu óók online!

wildkamp.nl

Wildkamp®

*Hoofdsponsor van het
WK Dammen 2007 in Hardenberg*

 088 - 22 88 410

Wildkamp®

Hoofdkantoor Lutten (Ov.) - Dedemsvaartseweg 2.59 - 7775 AC Lutten